

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра фінансового аналізу та аудиту

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«Фінансовий аналіз формування і використання оборотного капіталу
суб'єкта господарювання»**

Студентка 2 курсу, 6-м
групи, спеціальності 071
«Облік і оподаткування»
спеціалізації «Фінансова
аналітика»

Кун
Діана
Олександрівна

Науковий керівник
к.е.н., доцент кафедри
фінансового аналізу та
аудиту

Романенко
Ольга
Анатоліївна

Гарант освітньо-професійної
програми
д.е.н., доцент

Назарова
Каріна
Олександрівна

Київ 2018
ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНОГО КАПІТАЛУ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ	11
1.1 Економічна сутність оборотного капіталу суб'єкта господарювання.....	11
1.2 Джерела формування оборотного капіталу суб'єкта господарювання.....	17
1.3 Методичні підходи до оцінки ефективності використання оборотного капіталу суб'єкта господарювання.....	23
Висновки до першого розділу.....	30
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ АНАЛІЗУ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНОГО КАПІТАЛУ ПАТ «СЛОВ'ЯНСЬКІ ШПАЛЕРИ – КФТП»	31
2.1 Загальна характеристика фінансово-економічної діяльності ПАТ «Слов'янські шпалери – КФТП».....	31
2.2 Роль фінансового аналізу в системі управління формування і використання оборотного капіталу ПАТ «Слов'янські шпалери – КФТП».....	45
2.3 Інформаційне забезпечення фінансового аналізу формування і використання оборотного капіталу ПАТ «Слов'янські шпалери – КФТП».....	52
Висновки до другого розділу.....	59
РОЗДІЛ 3. МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНОГО КАПІТАЛУ ПАТ «СЛОВ'ЯНСЬКІ ШПАЛЕРИ – КФТП»	61
3.1 Аналіз динаміки і структури оборотного капіталу ПАТ «Слов'янські шпалери – КФТП».....	61
3.2 Оцінка ефективності використання оборотного капіталу ПАТ «Слов'янські шпалери – КФТП».....	74
3.3 Розробка варіантів управлінських рішень за результатами аналізу формування і використання оборотного капіталу ПАТ «Слов'янські шпалери – КФТП».....	86
Висновки до третього розділу.....	92
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	94
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	96
ДОДАТКИ	105

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Ефективність фінансово-господарської діяльності підприємств сьогодні є однією з найважливіших умов для забезпечення нормального функціонування і розвитку всього підприємництва.

У теоретичному та практичному аспекті проблеми, пов'язані з формуванням і використанням оборотного капіталу суб'єкта господарювання фінансово-господарської діяльності підприємства потребують постійного аналізу та дослідження.

Вагомий внесок у сучасну економічну теорію і практику формування та ефективного використання оборотного капіталу зробили вітчизняні економісти Алексєєв І.В., Бутинець Ф.Ф., Островська О.М., Андрушко Н.І., Поддєрьогіна А.М. та інших учених-економістів.

Незважаючи на наявність багатьох теоретичних розробок, проблеми дослідження теоретико-методичних засад формування та використання оборотного капіталу суб'єкта господарювання, визначення пріоритетів джерел його формування, шляхів підвищення ефективного використання оборотного капіталу залишаються частково дослідженими та потребують подальшого наукового обґрунтування.

Мета і завдання дослідження. Метою дипломної роботи є наукове узагальнення теоретичних засад сутності та функціонування оборотного капіталу, проведення фінансового аналізу формування і використання оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» та розробка практичних рекомендацій щодо його формування та ефективного використання з метою досягнення зростання прибутковості підприємства.

Відповідно до поставленої мети визначено сукупність основних завдань, спрямованих на її досягнення:

– уточнити визначення поняття «оборотний капітал» і з'ясувати закономірність його кругообігу на 3 стадіях: грошовій, виробничій, реалізаційній;

- визначити залежність між ефективним використанням оборотного капіталу та фінансовими результатами діяльності промислових підприємств;
- визначити джерела формування оборотного капіталу суб'єкта господарювання;
- визначити методичні підходи до оцінки ефективності використання оборотного капіталу суб'єкта господарювання;
- навести загальну характеристику фінансово-економічної діяльності ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» за 2013-2017 роки;
- встановити роль фінансового аналізу в системі управління формування і використання оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП»;
- визначити інформаційне забезпечення фінансового аналізу формування і використання оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП»;
- виконати аналіз динаміки та структури оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП»;
- провести оцінку ефективності використання оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП»;
- розробити варіанти управлінських рішень за результатами аналізу з метою покращення фінансових результатів діяльності підприємства.

Об'єктом дослідження є процес формування та використання оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП».

Предметом дослідження є теоретико-методичні засади та прикладні аспекти фінансового аналізу формування і використання оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП».

Методи дослідження. Теоретико-методологічною базою дослідження є фундаментальні положення економічної теорії, а також загальнонаукові принципи та методи пізнання економічних явищ. Зокрема, для уточнення економічної сутності, виявлення властивостей оборотного капіталу, ознак класифікації, цілей аналізу застосовано принципи розвитку, суперечності, взаємодії, структурно-функціональний підхід, методи індукції, дедукції, абстракції і формальної логіки.

Для розкриття змісту поняття «оборотний капітал», визначення складових аналізу формування та використання оборотного капіталу, побудови організаційно-інформаційної моделі аналізу формування і використання оборотного капіталу використано методи порівняльного, системного аналізу, синтезу. Методи порівняння, групування, середніх величин, динамічних рядів, табличний і графічний методи застосовано для обробки статистичної інформації та даних фінансової звітності підприємства, а за допомогою деталізації та прийомів елімінування виявлено та досліджено чинники впливу на динаміку оборотного капіталу.

Методи формалізації, моделювання використано для визначення напрямів застосування методики аналізу ефективності при прийнятті управлінських рішень формування та використання оборотного капіталу.

Інформаційною основою дослідження є нормативні документи, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з питань економіки, аналізу, управління оборотним капіталом, дані фінансової звітності ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» за 2013-2017 роки.

Наукова новизна одержаних результатів:

- наведено власне визначення сутності оборотного капіталу;
- обґрунтування методики фінансового аналізу формування і використання оборотного капіталу акціонерного підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що отримані в роботі теоретичні положення, висновки та методичні рекомендації доведені до рівня конкретних методик і пропозицій, які можуть бути використано з метою покращення формування і використання оборотним капіталом у діяльності підприємства. Наукові і практичні положення щодо підвищення ефективності використання оборотного капіталу можуть бути впроваджені у діяльність акціонерного товариства.

Дипломна робота є самостійно виконаною науковою працею, в якій автором надано методичні рекомендації щодо підвищення ефективності використання оборотного капіталу підприємства на основі дослідження теоретичних та

практичних аспектів формування, використання та управління оборотним капіталом. Наукові положення, висновки та рекомендації, що виносяться на захист, одержані автором самостійно.

Структура дипломної роботи: вступ, три розділи, висновки до трьох розділів, висновки та пропозиції, додатки та списку використаних джерел. Повний обсяг дипломної роботи становить 104 сторінок основного тексту. Дипломна робота містить 18 таблиць, 4 рисунків, 9 додатків. Список використаних джерел нараховує 82 найменувань і розміщений на 8 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНОГО КАПІТАЛУ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

1.1 Поняття оборотного капіталу суб'єкта господарювання

Успішна підприємницька діяльність кожного господарюючого підприємства значною мірою залежить від його ресурсного потенціалу – матеріальних ресурсів, виробничих потужностей, трудових ресурсів, але найважливішою складовою цього потенціалу є забезпеченість підприємства оборотним капіталом, раціональна організація процесів формування та використання якого є основою його розвитку та забезпечення безперервного функціонування суб'єкта господарської діяльності.

Необхідною умовою прибуткової діяльності підприємства є організація процесу управління оборотним капіталом, так як фінансова діяльність підприємства тісно пов'язана з формуванням і використанням оборотного капіталу.

Для прийняття управлінських рішень щодо покращення фінансових результатів підприємства необхідно чітко розуміння сутності оборотного капіталу.

За результатами аналізу економічної літератури, останніх досліджень та публікацій було встановлено, що оборотний капітал підприємства представляє собою економічну категорію, у якій переплітається безліч теоретичних і практичних аспектів.

Ми пропонуємо розглянути різні підходи наукових дослідників до визначення оборотного капіталу та інших понять, пов'язаних з ним.

Ковальов В.В. вважає, що оборотний капітал «належить до мобільних активів підприємства, які є грошовими коштами або можуть бути перетворені в

них протягом року або одного виробничого циклу» [38, с.485]. Даний вчений проаналізував моделі управління залежно від формування оборотного капіталу.

На нашу думку, дане визначення досить точно відображає суть оборотного капіталу, проте воно не розкриває економічної природи даної категорії.

На думку Алексєєва І.В.: капітал – це основні види фінансових ресурсів (інвестиційних ресурсів) у формі матеріальних і коштів, різних видів фінансових інструментів. Капітал підприємства, з одного боку, є джерелом, а з іншого боку – результатом діяльності підприємства [8, с.133].

Кравченко О. С. вважає, що оборотні кошти (оборотний капітал) – це частина капіталу підприємства, вкладеного в його поточні активи, сукупність оборотних виробничих фондів, фондів обігу, авансованих для забезпечення поточної діяльності [43, с.29].

Чубка О. М. дає таке визначення оборотного капіталу: «Оборотний капітал: інвестиція фірми у короткострокові активи – готівку, ліквідні цінні папери, товарно-матеріальні запаси і рахунки дебіторських заборгованостей» [74, с.179].

На думку Поддєрьогіна А.М., оборотний капітал (оборотні кошти) – це кошти, авансовані в оборотні виробничі фонди й у фонди обігу для забезпечення безперервності процесу виробництва, реалізації продукції та отримання прибутку [56].

У результаті дослідження економічної літератури було виявлено, що існують багато різних підходів до визначення сутності оборотного капіталу. Можемо констатувати, що поняття «оборотний капітал» та «оборотні активи» ототожнюються багатьма економістами.

Слід зазначити, що хибність ототожнення оборотного капіталу з оборотними активами викликана тим, що авансований в оборотні активи капітал приймає їх натурально-речову форму і тільки по закінченню операційного циклу використання оборотних активів повертається в тому ж обсязі і формі, але оборотний капітал на відміну від активів не споживається і не витрачається, а лише авансується, аби повернутися після закінчення кожного свого обороту в тій же формі для наступного авансування [11].

Погоджуючись з думкою Пархоменка О.П хибність ототожнення оборотних активів з оборотними коштами полягає у тому, що загальноприйнятий поділ оборотних коштів на оборотні фонди та фонди обігу не враховує такої складової господарських засобів підприємства, як короткострокові фінансові вкладення. До оборотних активів включаються як матеріальні, так і грошові ресурси, тому поняття можемо зробити висновок, що поняття оборотних активів є дещо ширшим, ніж поняття оборотних коштів [60, с.51-52].

Проаналізувавши визначення багатьох економістів, ми надаємо власне визначення оборотного капіталу як «сукупності грошових коштів, вкладених в активи суб'єкта господарювання, які забезпечують отримання економічного ефекту в майбутньому».

Наступним кроком ми проаналізуємо законодавчу базу з питання визначення поняття оборотних активів.

Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» оборотні активи – це грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом 12 місяців з дати балансу [2].

Оборотним активам підприємства притаманні наступні економічні ознаки:

- оборотні активи являють собою ресурси, контрольовані підприємством;
- оборотні активи є ресурсами, які мають унікальну, притаманну лише їм властивість – здатність генерувати економічний ефект;
- основу оборотних активів становлять ресурси, призначені для споживання чи реалізації впродовж операційного циклу або в термін до одного року;
- оборотні активи являють собою майнові цінності, що створені за рахунок інвестованого у них оборотного капіталу;
- оборотні активи виконують на підприємстві функції забезпечення безперервності операційного процесу та платоспроможності;
- оборотні активи в цілому являють групу високоліквідних цінностей підприємства у порівнянні з необоротними [2].

Підсумовуючи вище сказане, можемо констатувати, що поняття «оборотний капітал» та «оборотні активи» характеризують одні і ті ж об'єкти: грошові кошти, готову продукцію, дебіторську заборгованість, запаси, короткострокові фінансові вкладення.

Структура оборотного капіталу визначається співвідношенням окремих його елементів і відбиває специфіку операційного циклу виробництва, а також те, яка частина оборотних активів фінансується за рахунок власних коштів і довгострокових кредитів [32, с.164]. Розглянемо більш детально сутність елементів оборотного капіталу.

Однією з основних складових оборотного капіталу є запаси підприємства. Оскільки підприємство вкладає свої кошти в створення запасів, то витрати на зберігання запасів пов'язані не тільки зі складськими витратами, але й з ризиком псування та старіння товарів, а також із нормою прибутку, яка могла бути отримана у результаті інших інвестиційних можливостей із еквівалентним ступенем ризику. Залежно від сфери діяльності суб'єкта господарювання розмір запасів може суттєво відрізнятись.

Фінансовим менеджерам та аналітикам слід приділяти велику увагу процесу нормуванню величини запасів з метою отримання максимальних кінцевих результатів діяльності при мінімальних загальних витратах, адже достатньо великий запас сировини і матеріалів рятує підприємство у випадку дефіциту відповідних запасів, але в той же час може стати причиною зменшення ліквідності підприємства, що пов'язана з недоотриманням підприємством коштів, вкладених у запаси [35].

Дебіторська заборгованість – важливий компонент оборотного капіталу. У наш час багато підприємств, які реалізують свою продукцію, не відразу отримують оплату. Найбільшу частку в складі дебіторської заборгованості займають несплачені рахунки за поставлену продукцію.

Завданням фінансового менеджера є визначення ступеня ризику неплатоспроможності покупців, розрахунок прогнозного значення резерву

сумнівних боргів, а також надання рекомендацій по роботі з фактично або потенційно неплатоспроможними покупцями [35, с.132].

Грошові кошти та їх еквіваленти – найбільш ліквідна частина оборотного капіталу. До грошових коштів відносять гроші в касі, на поточних та депозитних рахунках. До еквівалентів грошових коштів відносять ліквідні короткострокові фінансові вкладення.

Головним завданням фінансових менеджерів та аналітиків є визначення оптимального запасу готівкових коштів, адже надлишок грошових коштів пов'язаний з витратами для їхнього зберігання, які є вищими порівняно з витратами, які пов'язані з короткостроковим вкладенням коштів в цінні папери. Необхідним є вибір оптимального співвідношення між готівковими коштами та цінними паперами [31].

Оборотний капітал є найбільш рухомою складовою капіталу, що є причиною постійної трансформації окремих елементів оборотних активів у процесі здійснення господарської діяльності.

Підприємство купує сировину і матеріали, виробляє продукцію, реалізує її, зазвичай, в кредит, у результаті чого виникає дебіторська заборгованість, яка через певний проміжок часу перетворюється на грошові кошти. Цей цикл зображено на рисунку 1.2.

Рис. 1.1 *Кругообіг оборотного капіталу [27]*

У своєму русі оборотні кошти проходять послідовно три стадії: грошову, виробничу і реалізаційну.

Грошова стадія – «гроші – виробничі запаси» – охоплює період, необхідний для створення виробничих запасів. Оборотні кошти на цій стадії у вигляді грошей використовують для закупівлі сировини, матеріалів та інших предметів праці.

Виробнича стадія – «виробничі запаси – готова продукція» – починається з отримання предметів праці та завершується відправленням готової продукції на склад підприємства. Оборотні кошти на цій стадії мають вигляд предметів праці, незавершеної та готової продукції [27, с.235].

Стадія реалізації – «готова продукція – гроші» – починається з надходження готової продукції на склад підприємства і завершується отриманням виручки від реалізації продукції. Оборотні кошти на цій стадії перебувають у вигляді готової продукції та грошей. Лише після того, як товарна форма вартості зробленої продукції перетвориться в грошову, авансовані кошти відновлюються за рахунок частини виторгу, що надійшов від реалізації продукції. При цьому за необхідності на розширення оборотних коштів може бути спрямована частина отриманого прибутку.

Оборотний капітал як і оборотні кошти вкладається в оборотні засоби і засоби обігу на всіх стадіях кругообігу, постійно перебуває в русі і забезпечує безперервність процесу виробництва продукції, виконує такі самі завдання як і оборотні кошти [23, с.42].

Таким чином виявлено, що в економічній літературі існують різні підходи до визначення суті оборотного капіталу. Багато вчених працюють над питанням економічної сутності поняття оборотного капіталу, що є привабливим аспектом для його дослідження.

Можемо констатувати, що питання дефініції оборотного капіталу є досі актуальним і все більше вчених-економістів працюють у напрямі дослідження даного питання, адже саме чітке розуміння сутності оборотних активів має велике практичне значення, що полегшує роботу суб'єктів господарювання, дозволяє раціонально використовувати наявні ресурси та прогнозувати доцільність формування використання оборотного капіталу підприємства.

Таким чином, у даному питанні висвітлено економічну сутність оборотного капіталу, сформульовано власне визначення сутності оборотного капіталу, надано визначення оборотних активів згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», думками різних вчених-економістів, розкрито його значення.

Тобто, визначивши сутність оборотного капіталу, для забезпечення безперебійного функціонування підприємству необхідно визначитись з джерелами формування оборотного капіталу, які будуть розглянуті у другому питанні цього розділу.

1.2 Джерела формування оборотного капіталу суб'єкта господарювання

Оборотний капітал є одним з найважливіших елементів функціонування підприємства.

Саме від розміру сформованого оборотного капіталу підприємства залежить рівень його ліквідності, платоспроможності, рентабельності.

Недостатність джерел формування оборотного капіталу призводить до недофінансування господарської діяльності та до фінансових ускладнень.

Наявність зайвих джерел оборотного капіталу на підприємстві сприяє створенню наднормативних запасів товарно-матеріальних цінностей, відволіканню оборотного капіталу з господарського обороту, зниженню відповідальності та цільовому й раціональному використанню як так і позичених фінансових ресурсів [9, с.54].

Тому, в сучасних умовах господарювання одним із пріоритетних напрямів діяльності підприємства є забезпечення раціонального формування оборотного капіталу підприємства, що в свою чергу впливає на швидкість його обороту та ефективність використання. Формування оборотного капіталу має свої особливості.

Отож розглянемо процес формування оборотного капіталу підприємства.

Процес формування оборотного капіталу підприємства складається з таких основних етапів:

1-й етап – процес початкового формування власного оборотного капіталу підприємства;

2-й етап – поповнення власного оборотного капіталу для підтримки його постійного кругообігу в процесі безперервного функціонування підприємства;

3-й етап – зростання ринкової вартості підприємства внаслідок розширення виробничо-господарської діяльності, формування нових структурних одиниць;

4-й етап – формування оборотного капіталу підприємства для здійснення інвестиційної діяльності [24, с.125].

Джерела формування оборотного капіталу мають важливе значення для будь-якого суб'єкта господарювання, бо саме від їх структури багато в чому залежить ефективність ведення господарської діяльності.

Питання про джерела формування оборотного капіталу є важливим, так як кон'юнктура ринку постійно змінюється і потреби підприємства в оборотних коштах є нестабільними, що зумовлює постійний їх аналіз.

Джерела формування оборотного капіталу наведені в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Джерела формування оборотного капіталу [75, с.66]

Власні	Позикові	Додатково залучені
Статутний капітал	Довгострокові кредити банків	Кредиторська заборгованість
Додатковий капітал	Довгострокові позики	З постачальниками
Резервний капітал	Короткострокові кредити	На оплату праці
Резервні фонди	Короткострокові позики	На страхування
Нерозподілений прибуток	Комерційні кредити	З бюджетом
Фонд накопичення	Інвестиційний податковий кредит	З іншими кредиторами
Фонд коштів соціальної сфери	Інвестиційні внески працівників	Фонди споживання
Цільове фінансування та надходження з бюджету, з галузевих та міжгалузевих позабюджетних фондів		Резерви майбутніх витрат та платежів
		Резерви з сумнівних боргів
		Інші короткострокові зобов'язання

Формування оборотного капіталу починається з моменту створення підприємства. На його формування, крім власних коштів засновників (кошти

державного бюджету, акціонерів, пайовиків) спрямовують також позикові кошти (кредити банку), які можуть мати місце при створенні і організації 18 діяльності підприємства [29, с.257]

У наш час багато підприємств не можуть забезпечити усі свої потреби тільки за рахунок власних джерел, тому основним завданням управління процесом формування оборотного капіталу є забезпечення ефективності залучення позикових коштів.

Власні джерела формування оборотного капіталу виконують головну роль в організації кругообігу оборотних засобів і засобів обігу. Для нормального забезпечення господарської діяльності оборотними коштами величина їх встановлюється на рівні $1/3$ величини власного капіталу [75, с.67]. Власні оборотні кошти знаходяться в режимі постійного використання.

Власні джерела дають можливість підприємству покрити мінімальну потребу в оборотному капіталі. Фактично власний капітал є початковою та безстроковою основою фінансування діяльності підприємства, а також джерелом погашення його збитків, одним з найвагоміших показників, що використовується при оцінці фінансового стану підприємства. До власних джерел формування оборотного капіталу відносяться статутний капітал, додатковий капітал, резервний капітал, нерозподілений прибуток.

Власний капітал підприємства, з одного боку, характеризує фінансову самостійність підприємства відносно зовнішніх джерел фінансування (оскільки поповнення оборотного капіталу здійснюється в основному за рахунок прибутку), а з іншого – ступінь забезпеченості зовнішніх джерел наявним капіталом засновників [9, с.133].

До другої групи джерел формування оборотного капіталу належать позикові кошти, основною складовою яких є короткострокові кредити банку, потреба в яких може виникнути у зв'язку з розширенням обсягу діяльності.

Банківський кредит пов'язаний із створенням доходів і накопичень, оскільки він нарівні з власними коштами підприємств обслуговує процес виробництва, де створюється додатковий продукт, саме з цією метою підприємства практично всіх

галузей економіки активно використовують банківські кредити для забезпечення сприятливих умов виробництва і реалізації продукції [39]. У наш час виділяють більше 20 видів кредитів, тому підприємство може самостійно обрати оптимальний варіант його отримання.

Залучення позикових джерел формування оборотного капіталу здійснюється з метою підвищення фінансового потенціалу підприємства. Однак, варто зазначити, що значна частка позичкового капіталу хоча і підвищує фінансовий потенціал підприємства, проте подальше її зростання може призвести до погіршення фінансової стійкості підприємства [42, с.156].

В той же час досвід показує, що в більшості випадків ефективність використання позикових коштів виявляється більше високою, чим ефективність використання власних коштів. Тому основним завданням управління процесом формування оборотного капіталу стає забезпечення ефективності залучення позикових коштів [12,с.162].

Кредиторська заборгованість належить до додатково залучених джерел формування оборотного капіталу. Наявність кредиторської заборгованості постачальникам свідчить про участь у господарському обороті підприємств коштів інших суб'єктів господарювання. У кредиторську заборгованість включаються такі короткострокові зобов'язання: за розрахунками з бюджетом; за розрахунковими документами, строк оплати яких не настав і які не оплачено у визначений строк; векселями, строк оплати яких не настав і які не оплачено в строк; за короткостроковими кредитами [27, с.45].

Таким чином, запорукою ефективної роботи підприємства є вибір оптимального співвідношення власних, позикових та додатково залучених джерел формування оборотного капіталу, що передбачає визначення складу оборотного капіталу та кількісного співвідношення його складових.

Саме від процесу формування оборотного капіталу і визначенням його оптимального рівня залежить в майбутньому рівень прибутковості підприємства.

При низькому рівні оборотного капіталу господарська діяльність підприємства не підтримується належним чином, а звідси – періодичні збої в

роботі (неритмічність виробництва), можлива втрата ліквідності та низький прибуток. Підприємство, яке не має достатнього рівня оборотного капіталу, може зіткнутися з ризиком неплатоспроможності. При деякому оптимальному рівні оборотного капіталу (величина власних обігових коштів дорівнює нормативній) прибуток стає максимальним. Подальше збільшення величини оборотного капіталу може призвести до того, що підприємство буде мати в розпорядженні тимчасово вільні активи, які не працюватимуть, а також надлишкові витрати фінансування, що призведе до зниження прибутку [37, с.26].

Відомо, що різні рівні різноманітних поточних активів не однаково впливають на прибуток. Наприклад, високий рівень виробничо-матеріальних запасів потребуватиме відповідно значних поточних витрат, у той час як широкий асортимент готової продукції в подальшому може сприяти підвищенню обсягів реалізації продукції та збільшенню доходів. Кожне рішення, пов'язане з визначенням рівня грошових коштів, дебіторської заборгованості та виробничих запасів, повинно бути розглянуте як з позиції рентабельності даного виду активів, так і з позиції оптимальної структури оборотного капіталу [79].

Як зазначалось раніше, формування оптимального розміру оборотного капіталу для підприємства повинно здійснюватись з метою вирішення питань щодо забезпечення платоспроможності та прийняттого обсягу, структури і рентабельності активів.

Отримання відповідей на ці питання досягається в процесі розробки на підприємстві спеціальної політики формування оборотного капіталу.

Згідно із теорією фінансового менеджменту розрізняють консервативну, помірну, агресивну політики. Розглянемо більш детально суть кожної з них.

Консервативна політика формування оборотного капіталу (або політика «товстосума») характеризується створенням на підприємстві оборотного капіталу значного обсягу резервних запасів як сировини і матеріалів, так і готової продукції; утриманням відносно великої суми грошових коштів, які страхують підприємство від будь-яких проявів неплатоспроможності у плановому періоді;

проведенням ліберальної кредитної політики щодо покупців готової продукції, яка викликає високий рівень дебіторської заборгованості [7].

Характеризуючи цей тип політики формування оборотного капіталу, можна констатувати що йому притаманний найменший ризик порушення безперервності виробничого процесу і платоспроможності підприємства, але відповідно і найнижчий рівень рентабельності використання оборотного капіталу (бо створені занадто великі резерви окремих їх видів не супроводжуються за інших рівних умов додатковим обсягом реалізації продукції і отриманням додаткового прибутку).

Помірний (або компромісний) підхід до фінансування оборотних активів передбачає, що за рахунок власного і довгострокового позикового капіталу мають фінансуватися необоротні активи, постійна частина оборотних активів і приблизно половина змінної частини поточних активів, в той час як за рахунок короткострокового позикового капіталу – інша половина змінної частини оборотних активів. Чистий оборотний капітал буде рівним за величиною сумі системної частини поточних активів та половині їх змінної частини.

Такий тип політики фінансування поточних активів забезпечує прийнятний рівень фінансової стійкості підприємства і рентабельність використання власного капіталу, наближену до середньоринкової норми частина оборотних зобов'язання прибутку на капітал [6, с.53].

Ознакою компромісної політики управління оборотним капіталом є помірна питома вага короткострокових кредитів банку. Цій моделі управління може відповідати будь-яка модель управління короткостроковими зобов'язаннями [66].

Агресивна політика формування оборотного капіталу (або політика «бідного-і-середнього») характеризується створенням на підприємстві лише мінімально необхідного обсягу запасів сировини, матеріалів, готової продукції; триманням грошових коштів лише в мінімальному розмірі; проведенням жорсткої кредитної політики щодо покупців готової продукції з метою мінімізації рівня дебіторської заборгованості [5].

Характеризуючи цей тип політики формування оборотного капіталу, слід визначити, що він в умовах стабільної діяльності підприємства забезпечує найбільш високий рівень рентабельності використання цих активів (бо при запланованому обсязі реалізації продукції і отримання прибутку сума оборотного капіталу мінімізується), але в той же час він супроводжується найвищим рівнем ризику порушення безперервності виробничого процесу і платоспроможності підприємства в разі будь-яких коливань кон'юнктури ринку, збоїв у постачанні тощо [12, с.73].

Від того, як фінансові менеджери відносяться до ризику, залежить вибір підприємством особливих підходів до формування оборотного капіталу. Пошук шляхів досягнення компромісу між прибутком, ризиком втрати ліквідності і станом оборотних засобів і джерел їх покриття передбачає урахування різних видів ризику.

Тобто, виходячи з пріоритетності цілей фінансового-господарської діяльності підприємства на окремих стадіях його розвитку оптимальною може стати інша стратегія формування оборотного капіталу.

Таким чином, у даному питанні нами було розглянуто джерела формування та використання оборотного капіталу суб'єкта господарювання, надано характеристику політик формування оборотного капіталу.

Виявити чи ефективно використовується оборотний капітал можливо із застосуванням певних методичних підходів, які ми пропонуємо розглянути у 3 питанні першого розділу.

1.3 Методичні підходи до оцінки ефективності використання оборотного капіталу суб'єкта господарювання

Одним із головних завдань суб'єктів підприємницької діяльності є оптимальне поєднання наявних ресурсів, забезпечення ефективності їх використання та постійне покращення фінансових результатів.

Важлива роль у формуванні ресурсів підприємства належить оборотному капіталу, склад і структура якого впливає на фінансовий стан підприємства та визначає перспективи подальшого розвитку.

Оборотний капітал акумулюється в оборотних активах і визначає розмір коштів підприємства, що перебувають в обороті. Важливість дослідження в даному напрямку підтверджується тим, що більшість виробничих підприємств не вміють управляти своїми оборотними коштами, що призводить до значних витрат на їх утримання та знецінення. Наявність достатнього обсягу оборотних активів та їх ефективне використання забезпечує підприємству планові прибутки, безперебійне виробництво та достатній рівень ліквідності та платоспроможності.

На сьогоднішній день немає єдиних методичних підходів до оцінки ефективності використання оборотного капіталу суб'єкта господарювання. Це визначає важливість проблеми вибору методичного інструментарію для оцінки ефективності використання оборотного капіталу підприємства.

Кожне підприємство має свої специфічні особливості, тому питання вдосконалення методів оцінки ефективності використання оборотного капіталу підприємства залишається актуальним.

Для керівництва підприємства важливо об'єктивно та всебічно оцінити ефективність формування й використання оборотного капіталу. Це можна зробити, застосувавши методичні прийоми фінансового аналізу, а саме горизонтальний, вертикальний, аналіз відносних показників, порівняльний, коефіцієнтний, факторний, кореляційно-регресійний підходи до оцінки ефективності використання оборотного капіталу підприємства.

Горизонтальний аналіз полягає в побудові однієї або декількох аналітичних таблиць, у яких абсолютні балансові показники доповнюються відносними темпами зростання (спаду). Мета горизонтального аналізу полягає в тому, щоб виявити абсолютні і відносні зміни розмірів різноманітних статей балансу за визначений період, дати оцінку цим змінам.

Велике значення має також вертикальний аналіз, що дає представлення фінансового звіту у вигляді відносних показників. Мета вертикального аналізу

полягає в розрахунку питомої ваги окремих статей підсумку балансу й оцінці його змін. На практиці об'єднують горизонтальний та вертикальний аналізи, тобто будують аналітичні таблиці, які характеризують як структуру майна підприємства, так і динаміку його окремих показників.

Особливої уваги в процесі оцінки ефективності використання оборотних коштів заслуговує факторний підхід, який дає змогу ідентифікувати фактори, за рахунок яких відбуваються зміни показника рентабельності оборотного капіталу, що поліпшує процес вибору господарських рішень, та коефіцієнтний аналіз, за результатами якого можна сформулювати план щодо поліпшення показників, які характеризують ефективність використання оборотного капіталу.

Для оцінки ефективності використання оборотного капіталу необхідною умовою є визначення критеріїв його використання та показників, що характеризують його ефективність.

Олександренко І.В. [55, с.34] пропонує застосовувати наступні показники для характеристики ефективності використання оборотних активів. Зокрема ним запропоновано застосовувати такі показники:

- 1) коефіцієнт оборотності оборотних активів, який визначається відношенням виручки від реалізації продукції до середньої вартості оборотних активів;
- 2) тривалість одного обороту в днях, який визначається діленням тривалості річного періоду в днях на коефіцієнт оборотності активів. Для більш детального аналізу використання власних оборотних коштів показники оборотності можуть розраховуватись по їх окремих елементах.

Крім того, автор визначає економічний ефект, який виникає в результаті прискорення оборотності і виражається у відносному вивільненні коштів із обороту, а також у збільшенні суми прибутку.

Ефективне використання оборотного капіталу – один із ключових аспектів ведення господарської діяльності, оскільки одночасно забезпечує ліквідність та рентабельність бізнесу. Саме від ефективності використання оборотного капіталу

залежить подальше економічне зростання підприємства, його перспективний розвиток.

Водночас неефективне використання оборотного капіталу є причиною заборгованості по оплаті праці, несвоєчасних розрахунків із бізнес-партнерами, простоїв виробничих потужностей тощо [55, с.134].

Актуальність проблеми оцінки ефективності використання оборотного капіталу зумовлена необхідністю пошуку шляхів організації ефективного управління їхнім майном.

Оцінка є визначальним елементом методу фінансового аналізу, оскільки можливість виразити майно, капітал та зобов'язання підприємства в єдиному грошовому вимірнику обумовлює можливість раціонального управління процесом господарювання. Оцінка забезпечує формування звітності. Точна оцінка впливу інфляційних процесів на показники фінансової звітності сприяє адекватності та надійності даних, які отримуються з облікових реєстрів, а також правильності їхнього інтерпретування [45, с.101].

До оцінки ставиться ряд вимог, без яких неможлива правильність відображення об'єктів обліку та достовірності оцінки. До таких вимог відносять реальність, адекватність, єдність та цілеспрямованість оцінки [45, с.102].

Без наявності оборотного капіталу неможливо уявити жоден суб'єкт господарської діяльності, саме тому у процесі управління підприємством дуже важливо правильно визначити потребу в оборотних коштах.

Величина їх повинна бути мінімальною, але достатньою, тобто такою, що забезпечує безперерйне фінансування планових витрат на виробництво і реалізацію продукції, а також здійснення розрахунків у встановлений термін. Завищення оборотних коштів веде до зайвого їх відволікання в запаси, до заморожування фінансових ресурсів.

Заниження оборотних коштів може призвести до перебоїв у виробництві і реалізації продукції, до несвоєчасного виконання підприємством своїх зобов'язань. Тільки оптимальна забезпеченість оборотними коштами веде до

мінімізації витрат, поліпшення фінансових результатів, до ритмічності та злагоженості роботи підприємства [43, с.29].

Розмір оборотних коштів залежить від обсягу виробництва, умов постачання і збуту, асортименту виробленої продукції, сезонності роботи, тривалості виробничого циклу, порядку розрахунків та інших факторів [53, с.155].

Визначення оцінки ефективності використання оборотного капіталу є одним з найважливіших етапів його управління.

У сучасних умовах господарювання використовуються такі методи управління оборотним капіталом:

- метод коефіцієнтів;
- нормування;
- метод АВС;
- оптимізація [29, с. 440—445].

Одним із найбільш розповсюджених методів управління оборотним капіталом у теорії та практиці є метод нормування. Він являється єдиним методом, який регулюється на законодавчому рівні.

У 1993 році 19 квітня було прийнято постанову Кабінету Міністрів України і Національного банку України №279 «Про нормативи запасів товарно-матеріальних цінностей державних підприємств та організацій та джерела їх покриття». Постанова № 279 втратила чинність. Міністерством економічного розвитку і торгівлі України разом з Міністерством фінансів України розроблено типовий порядок визначення норм запасів товарно-матеріальних цінностей, згідно з яким розроблення норм і нормативів оборотних коштів проводиться за окремими видами сировини, матеріалів та інших товарно-матеріальних цінностей і витрат за кожним елементом оборотних коштів та загалом по підприємству [4].

Потреба в оборотних коштах визначається шляхом їх нормування, що являє собою встановлення оптимальної величини оборотних коштів, необхідних для організації і здійснення нормальної господарської діяльності підприємства. А це, на нашу думку, значно підвищує ефективність управління оборотними активами.

В основу визначення потреби в оборотних коштах для основної діяльності покладаються планові показники виробництва продукції підприємства і планових витрат на виробництво і реалізацію продукції. Визначається також потреба підприємства в оборотних коштах для підсобних і допоміжних виробництв, житлово-комунальних і інших непромислових господарств, що не функціонують на самостійному балансі, і для капітального ремонту, здійснюваного господарським способом [29, с.257].

У процесі управління оборотним капіталом застосовують метод ABC – метод, згідно з яким всю номенклатуру запасів, використовуваних на виробництві, залежно від їх цінності поділяють на 3 категорії:

— група А — запаси, які є найціннішими з погляду їх вартості, але в натуральному вираженні використовуються в малих кількостях (у зарубіжній практиці ці види сировини (матеріалів) займають 50% у загальній структурі витрат на виробництво продукції);

— група В — запаси із середньою вартістю і середньою кількістю їх використання у виробничому процесі (частка цієї групи сировини перевищує 25% закупівель);

— група С містить різноманітний асортимент запасів, які одночасно є незначними з погляду їх вартості у грошовому вираженні [55].

Оптимізація оборотного капіталу — це вибір з усіх можливих варіантів прогнозованого обсягу оборотного капіталу найкращого, який сприятиме досягненню максимального ефекту [57, с. 133—135].

Оптимізація структури оборотного капіталу ґрунтується на оптимізації розміру кожного окремого елемента, а саме: запасів, боргів дебітора та грошових коштів, що є на рахунках підприємства і передбачає:

— аналіз і планування співвідношення власних і позичених оборотних активів;

— планування потреби в кредитах і позиках;

— аналіз і планування потреби в окремих частинах оборотного капіталу, що забезпечують матеріальні витрати й оплату праці [9].

Таким чином, для покращення використання оборотного капіталу кожному суб'єкту господарювання необхідно самостійно визначитись з вибором і застосуванням методичних підходів, які відіграють важливу роль у системі управління оборотним капіталом в цілому.

Висновки до розділу 1

У розділі 1 – «Теоретичні та методичні засади формування і використання оборотного капіталу» обґрунтовано сутність оборотного капіталу в контексті наукових тлумачень, досліджено стадії кругообігу оборотного капіталу. Дослідження теоретичних основ оборотного капіталу свідчить про те, що вони залишаються дискусійними. Вказано відмінність між оборотним капіталом та оборотними активами підприємства, що полягають у формі їх вираження, участі у звичайній діяльності, надано власне визначення поняття «оборотний капітал».

Проаналізовано складові джерел формування оборотного капіталу і виявлено, що для більшості суб'єктів господарювання функціонування тільки за рахунок власного оборотного капіталу є неможливим, що забезпечується позиковими і залученими ресурсами, що в свою чергу призводить до зниження рівня фінансової автономії підприємства.

Наведено методичні підходи до оцінки ефективності використання оборотного капіталу.

Під час розгляду питань щодо теоретичних та методичних засад формування і використання оборотного капіталу суб'єкта господарювання мета досягнута. Наступним етапом нашого дослідження ми пропонуємо розглянути процес організації аналізу формування і використання оборотного капіталу за матеріалами ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП», якому присвячено другий розділ дипломної роботи.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ АНАЛІЗУ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНОГО КАПІТАЛУ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

2.1 Загальна характеристика фінансово-економічної діяльності ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП»

Базовим підприємством для написання даної роботи було обрано Приватне акціонерне товариство «Слов'янські шпалери – КФТП». Розглянемо історію його розвитку. У травні 1946 року Постановою Ради Міністрів СРСР на базі зруйнованого під час Великої Вітчизняної війни цукрово - рафінадного заводу було вирішено побудувати фабрику по виробництву технічних паперів. У 1949 році виготовлено першу продукцію - крейдований папір, трохи згодом почали випускати кольоровий папір. У 1985 році побудовано цех по виробництву шпалер[82].

Згідно з рішенням загальних зборів акціонерів від 02.03.2011 року закрите акціонерне товариство «Корюківська фабрика технічних паперів» було перейменовано в Публічне акціонерне товариство «Слов'янські шпалери – КФТП».

Рішенням позачергових загальних зборів акціонерів (протокол від 24 листопада 17 листопада 2017 р.), тип партнерства змінився від публічного до приватного акціонерного товариства. Повне найменування акціонерного товариства до зміни: Публічне акціонерне товариство «Слов'янські шпалери – КФТП». Повне найменування акціонерного товариства після зміни: Приватне акціонерне товариство «Слов'янські шпалери – КФТП».

На сьогодні підприємство є безперечним лідером за обсягами виробництва найбільш екологічних паперових шпалер та динамікою оновлення асортименту. За час існування підприємства пропозицій щодо реорганізації з боку третіх осіб не надходило.

ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» працює на принципах стійкості, внутрішнього фінансування. У 2017 підприємство розширило сферу своєї діяльності. Було збудовано і розпочато діяльність відділу деревообробки. Такий відділ займається обробкою деревини, збиранням деревини, виробництвом клейного щита. Очевидно, що така зміна не може не вплинути на зміну організаційної структури підприємства.

Організаційна структура ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» визначається як лінійно-функціональна і складається з 15 відділів. У додатку А представлена нова організаційна структура.

Підприємство здійснює наступні види господарської діяльності відповідно до КВЕД 2010:

- 02.10 Лісівництво та інша діяльність у лісовому господарстві;
- 16.22 Виробництво щитового паркету;
- 16.23 Виробництво інших дерев'яних будівельних конструкцій та столярних виробів;
- 16.24 Виробництво дерев'яної тари;
- 16.29 Виробництво інших виробів з деревини; виробництво виробів з корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння;
- 17.12 Виробництво паперу та картону;
- 52.29 Інша допоміжна діяльність у сфері транспорту;
- 55.10 Діяльність готелів і подібних засобів тимчасового розміщення;
- 56.30 Обслуговування напоями;
- 36.00 Забір очищення та постачання води.

Підприємство займається виробництвом шпалер наступних видів: паперові, миючі, кашировані, акрилові, вінілові на паперовій основі вінілові на флізеліновій основі подвійної ширини, також шпалери гарячого тиснення на флізеліновій основі подвійної ширини [82].

Асортимент шпалер складається з 16 різних колекцій. Вони представлені як Le Grand Platinum, Le Grand Diamond, Le Grand Gold, V.I.P. Class, V.I.P. Class Plus,

Office Style, Elegance, Comfort, Comfort Plus, Expromt, Airy Wall, Garant, Gracia, Venice, Colorit.

Також підприємство випускає поліграфічну продукцію – етикетки, бордюри для шпалер, буклети, обкладинки, календарі та інше.

Процес створення шпалер є складним і потребує багато часу. Нижче ми даємо більш детальний опис стадій цього процесу. Цикл виробництва шпалер на аналізованому підприємстві складається з лінії наступних етапів:

Етап 1. Створення дизайнерами нового малюнка.

Етап 2. Вибір кольорів та відбитків - зразки нових шпалер.

Етап 3. Затвердження нового дизайну високим рівнем управління.

Етап 4. Виготовлення друкованого трафарета.

Етап 5. Виробництво пластизолу - основа для створення декору шпалер.

Етап 6. Велике забарвлення, засноване на ідеї дизайнера.

Етап 7. Виробничий процес, під час якого проводяться перевірки якості та відповідність технологічним параметрам.

Етап 8. Наступний етап - перевірка якості уже виготовлених шпалер у відповідних лабораторіях.

Етап 9. Упаковка шпалер у термоусадочну плівку.

Етап 10. Упаковані рулони закладені в коробки з гофрокартону.

Етап 11. Розміщення продукції на складах.

У виробничому процесі підприємство використовує високоякісні виробничі лінії та сировину, придбані за кордоном.

Головними постачальниками сировини для ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» є компанії, які знаходяться в країнах СНД, Німеччині, Польщі.

Усі компанії з якими працює товариство є відомими виробниками тієї чи іншої сировини в Європі і у світі в цілому. Сировина, яку вони постачають, відрізняється високою якістю та конкурентоспроможністю по світовим цінам.

Безпека та якість продукції є одним з пріоритетів ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП». На підприємстві використовуються новітні технології виробництва, які дозволяють виготовляти якісну, безпечну продукцію і відповідає

всім технічним параметрам. Шпалери виготовляються відповідно до вимог ДСТУ державна стандартна специфікація 6810:2004 «Шпалери. Специфікації».

У виробництві розроблена та сертифікована система контролю якості ISO 9001:2001, яка охоплює всі види діяльності, які виконуються на етапах життєвого циклу виробництва. Усі шпалери ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» сертифіковані в системах УкрСЕПРО (Держстандарт України).

Основними ринками збуту є країни СНД. Підприємство постійно займається розробкою дизайнів та колекцій на потребу споживачам відповідно до конкурентного середовища.

Варто зазначити, що зміни в політичній сфері, що відбулися останнім часом негативно позначилися на діяльності підприємства, оскільки Росія була великим торговим партнером, у середньому 60-70% від обсягу виготовленої продукції реалізовувалося в Росію.

У зв'язку з ясними причинами, що підприємство не може змінити сьогоденню геополітичну ситуацію в державі, тому залишається виконувати поточні зміни в управлінні діяльністю, беручи до уваги ті проблеми, які сьогодення економіка приносить на підприємство. Варто зазначити, що бізнес продовжує функціонувати, незважаючи на складні ринкові умови сьогодення, про що свідчить величина одержаного чистого прибутку підприємства.

Підприємство планує збільшити свою частку на ринку. З цією метою партнерські відносини з Китаєм і Сполученими Штатами Америки в даний час знаходяться на стадії розвитку. У майбутньому очікується зміцнення цих зв'язків і своєї позиції на цих ринках.

Головними конкурентами ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» на зовнішньому ринку за обсягом продажів і якістю продукції є наступні компанії:

- ВАТ "Едем" (ТМ "Status ", ТМ "Versal ") "Дніпро";
- ТОВ "Вініл" (ТМ "Ланіта"), "Дніпро";
- ТОВ «Сінтра» (ТМ «Sintra »), м. Калуш;
- ВАТ "Білківської шпалері", Мінськ;
- ВАТ "Омільшпалаері", Гомель.

На фоні постійної конкуренції на ринку шпалер ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» постійно проводить аналіз ринку та орієнтується на сучасні і перспективні напрямки.

Для втілення в життя сучасних рішень і нових дизайнерських розробок підприємство застосовує новітні технології шпалерного виробництва, доказом чому служать освоєні нові види малюнків, які об'єднуються в окремі колекції шпалер. Разом з провідними європейськими та вітчизняними виробниками та постачальниками сировини та матеріалів проводиться робота з модернізації компонентів для шпалер, що безумовно дає свої результати та залишає за підприємством право залишатися лідером з обсягів продаж. У планах розвитку підприємства закладено збільшення обсягів продаж продукції підвищеної якості та збільшення її асортиментного ряду [82].

На даний час підприємство є лідером в галузі з виробництва шпалер. Свою діяльність проводить відповідно до облікової політики підприємства.

Організацією поточної фінансової, аналітичної та контрольної роботи на підприємстві займається центральна бухгалтерія та департамент аналізу та контролю діяльності, які підпорядковуються заступнику генерального директора.

В умовах ринкових відносин аналіз фінансово-економічної діяльності сприяє підвищенню виробничої діяльності, фінансових результатів, зміцненню позицій підприємства на внутрішньому та зовнішньому ринках, спрямованих на реалізацію цілей і планів, збільшення загальної ефективності підприємства.

Ми виконаємо цей аналіз з метою прийняття рішень і розуміння загального стану ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП».

За основу аналізу, дані для якого наведено в таблиці 2.1, будемо використовувати баланси та звіти про фінансові результати підприємства за останні три роки 2013-2017, інформація про які наведена у додатках Б-Ж.

Таблиця 2.1

**Основні показники фінансово-економічної діяльності
ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» за 2013 – 2017 рр., тис. грн.**

Показник	Роки			Абсолютне відхилення, тис.грн		Відносне відхилення, %	
	2013	2016	2017	2017/ 2013	2017/ 2016	2017/ 2013	2017/ 2016
Вартість власного капіталу	1068323	1254678	1358656	290333	103978	27,2	8,3
Основні засоби	255290	248021	312368	57078	64347	22,3	25,9
Нематеріальні активи	1158	855	712	-446	-143	-38,5	-16,7
Оборотні активи	819381	953572	1044191	224810	90619	27,4	9,5
Середньооблікова чисельність працівників	852	814	990	138	176	16,2	21,6
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1538245	1191516	1258436	-279809	66920	-18,2	5,6
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1160560	903095	1046486	-114074	143391	-9,8	15,8
Валовий прибуток	368996	288421	211950	-157046	-76471	-42,5	-26,5
Чистий фінансовий результат: прибуток	193777	180720	101840	-91937	-78880	-47,4	-43,6

Джерело: складено автором за даними ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП»

Таким чином, з табл. 2.1 видно, що вартість власного капіталу за 2013- 2017 роки має тенденцію до зростання, а саме мінімального значення цей показник набув у 2013 році і становив 1068323 тис. грн. Максимального значення показник власного капіталу набув у 2017 році, його вартість становила 1358656 тис. грн., що на 27,2% більше за значення 2013 року.

Ця динаміка позитивно впливає на діяльність підприємства. Збільшення величини власного капіталу свідчить про те, що підприємство забезпечене капіталом для здійснення своєї діяльності.

Щодо показника основних засобів можемо сказати, що він набуває свого максимального значення у 2017 році і становить 312368 тис. грн., що на 22,3%

більше за значення в 2013 році, що пов'язане в розширенням виробництва і відкриттям ділянки з деревообробки на базі підприємства, що є причиною в додатковій потребі підприємства для збільшення кількості основних засобів, які необхідні для виробництва продукції.

Відповідно до даних табл. 2.1, можемо зробити висновок, що нематеріальні активи підприємства мають тенденцію до зниження. Максимального значення цей показник набуває у 2013 році і становить 1158 тис. грн., що на 38,5% більше за значення у 2017 році. Мінімального значення показник нематеріальних активів набув у 2017 році і становив 712 тис. грн., що на 16,7% менше за значення у попередньому році.

Щодо оборотних активів за досліджуваний період можемо сказати, що вони мають позитивну динаміку, а саме: у 2013 році їх вартість дорівнює 819381 тис. грн., у 2017 році їх вартість досягла максимального значення за досліджуваний період і становила 1044191 тис. грн., що на 27,4% більше, ніж у 2013 році.

Збільшення показника оборотних активів зумовлено позитивною тенденцією їх складових: дебіторської заборгованості, запасів, готової продукції, що свідчить про недосконалу політику управління оборотним капіталом, що призводить до отримання меншого прибутку, але виявлення факторів впливу на зміну обсягу складових оборотного капіталу потребує проведення більш детального аналізу.

Як бачимо з даних табл. 2.1 динаміка щодо кількості середньооблікової кількості працівників зростає. У 2013 році чисельність працівників становить 852 осіб, але у 2017 році спостерігаємо значне збільшення кількості працівників, а саме на 138 осіб, причиною цьому є відкриття на базі підприємства нового заводу, що потребує робочу силу. Розширення сфери діяльності є позитивним кроком з метою отримання більшого прибутку для підприємства.

Аналізуючи дані табл. 2.1, можемо зробити висновок про те, що в цілому показники діяльності, а саме: чистий дохід від реалізації продукції, собівартість реалізованої продукції, валовий прибуток, чистий прибуток підприємства ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» протягом досліджуваного періоду мають

тенденцію до зниження, але все ж таки в свою чергу підприємство отримує прибуток.

Так, чистий дохід від реалізації продукції в 2013 році набув максимального значення і становив 1538245 тис. грн, але, як бачимо, в 2017 році він зменшився на 18,2% порівняно з 2013 роком і набув мінімального значення за досліджуваний період.

Значення показника собівартості набуває свого максимального значення у 2013 році, що становить 1160560 тис. грн., але у 2017 році спостерігається зменшення даного показника на 9,8% порівняно із значенням у 2013 році.

Причинами зростання собівартості продукції є як зовнішні так і внутрішні фактори. Зо зовнішніх факторів належать підвищення ціни на сировину, матеріали, енергію. Внутрішніми факторами зростання собівартості продукції на підприємстві є гроші, взяті у кредит. У 2017 році ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» взяло довгостроковий кредит на суму 12932 грн.

Саме ці фактори є основною причиною зростання собівартості продукції. У свою чергу зростання собівартості продукції є найважливішою причиною зменшення величини валового прибутку та чистого прибутку, так як собівартість належить до витрат підприємства.

Що ж до валового прибутку підприємства, то даний показник зменшувався протягом всього досліджуваного періоду. У 2013 році він має максимальне значення, що становить 368996 тис. грн. Мінімального значення валовий прибуток сягнув в 2017 році і становив 211950 тис. грн., що на 42,5% менше за значення у 2013 році.

Щодо чистого фінансового результату ми можемо констатувати, що діяльність цього підприємства є вигідною, але чистий прибуток має тенденцію до зниження. Свого максимального значення цей набув у 2013 році і становить 193777 тис. грн., у 2017 році він зменшився на 47,4% порівняно з 2013 роком.

На розмір чистого прибутку впливають, перш за все, чистий дохід від реалізації продукції, величина якого залежить від кількості та структури виробництва за видами продукції та ринкових цін кожного виду, по-друге,

собівартість продукції, яка є однією із складових елементів сукупних витрат на виробництво і збут продукції.

У 2017 році темп зростання собівартості продукції в 3 рази вищий за темп зростання величини чистого доходу, що є основною причиною зменшення величини чистого прибутку на 43,6% порівняно з 2016 роком.

Як бачимо, усі розглянуті показники мають тенденцію до зниження в 2013-2017 роках, що є причиною зменшення доходу від реалізації та величини прибутку. Показники 2013 року сягнули своїх максимальних значень за розглянутий період дослідження.

Отже, аналіз основних показників фінансово-економічної діяльності показав, що за досліджуваний період підприємство ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» має як позитивні так і негативні моменти в господарській діяльності, про це свідчать зміни значень економічних показників як в сторону збільшення так і в сторону зменшення.

Необхідною умовою функціонування підприємства є отримання прибутку, одержання якого є свідченням про рентабельність підприємства. Наступним етапом ми проведемо аналіз показників рентабельності підприємства за період з 2013 до 2017 рр., який поданий у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

**Показники рентабельності діяльності
ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» за 2013-2017 роки**

Показник	2013 р.	2016 р.	2017 р.	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
				2017/ 2013	2017/ 2016	2017/ 2013	2017/ 2016
Рентабельність активів, %	17,8	14,8	7,17	-10,63	-7,63	-59,7	-51,5
Рентабельність власного капіталу, %	19,3	15,5	7,8	-11,5	-7,7	-59,6	-49,7
Рентабельність продукції, %	17,1	20	9,73	-7,37	-10,27	-43,1	-51,4
Рентабельність діяльності підприємства, %	12,59	15,16	8,1	-4,49	-7,06	-35,6	-46,6

Джерело: складено автором за даними ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП»

Аналізуючи дані табл. 2.2, ми можемо зробити висновки, що показники рентабельності мають тенденцію до зменшення, а саме у 2017 році усі значення є мінімальними за досліджуваний період, що викликано зменшенням величини чистого прибутку підприємства.

Рентабельність активів показує скільки прибутку припадає на 1 гривню активів. Закономірним є зменшення показника рентабельності при зменшенні величини чистого прибутку. Максимального значення рентабельність активів досягла у 2013 році і становила 17,8%, мінімального значення даний показник набув у 2017 році і становив 7,17%, що на 51,5% менше за значення рентабельності у 2016 році, що є негативним показником діяльності підприємства, що свідчить про недостатньо ефективне використання активів підприємства для генерації прибутку. З даних таблиці можна зробити висновок, що у 2013 році процес управління був найефективнішим за досліджуваний період, бо формування показника рентабельності відбувається під впливом всієї діяльності підприємства.

Про показник рентабельності власного капіталу можемо сказати, що він має тенденцію до зниження, що свідчить про зменшення ефективності використання власного капіталу і отримання меншого прибутку з кожної гривні залучених власних коштів. Максимальне значення даного показника у 2013 році становить 19,3% , але, мінімального значення даний показник набув у 2017 році і дорівнює 7,8%, що на 59,6% менше за значення у 2013 році.

Показник рентабельності продукції дає змогу визначити, чи прибуткова продукція підприємства чи ні. Згідно з проведених розрахунків можна зробити висновок, що максимального значення показник рентабельності продукції досягнув у 2016 році і дорівнює 20%, що на 2,9% більше за значення у 2013 році, але у 2017 році спостерігаємо значне зменшення рентабельності продукції до 9,73%, що свідчить про зменшення отримання прибутку від виробництва продукції.

Про показник рентабельності діяльності підприємства можемо зазначити, що він набув максимального значення у 2016 році і становив 15,16%, що на 2,57%

більше за 2013 рік, але у 2017 році спостерігаємо зменшення на 7,06%. Зменшення даного показника свідчить про спад ефективності господарської діяльності підприємства, що є негативним наслідком в цілому для суб'єкта господарювання.

Основними причинами таких змін були:

- а) підвищення вартості проданих товарів;
- б) зменшення вартості чистого прибутку.

Нашим наступним етапом аналізу ми визначимо причини, які викликані отриманням таких результатів.

Для цього зробимо аналіз показників фінансової стійкості підприємства за останні три роки, які є визначальними у діяльності будь-якого суб'єкта господарювання з метою отримання прибутку, який є найважливішою умовою ефективного функціонування підприємства. Тому розглянемо показники, за допомогою яких можна визначити фінансову стійкість підприємства. Дані для аналізу фінансової стійкості наведено у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

**Показники фінансової стійкості ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП»
за 2013 – 2017 роки**

№	Показники	Формула для розрахунку	Нормативне значення	2013	2016	2017	Відхилення	
							2017-2013	2017-2016
1	Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	Власний капітал (р.1495 ф1) / Валюта балансу (р. 1900 ф.1)	$\geq 0,5$	0,92	0,95	0,92	0	-0,03
2	Коефіцієнт співвідношення позичкових та власних коштів	Власний капітал(р.1495 ф1) / Позиковий капітал (р.1595+р.1695+р.1700)	>1	7,31	14,8	9,29	1,98	-5,51
3	Коефіцієнт довгострокового залучення капіталу	Довгострокові зобов'язання (1595 ф1)/Власний капітал (р. 1495 ф.1)		0,02	0,018	0,011	-0,189	-0,007
4	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Власні обігові кошти (р.1495-р.1095 ф.1)/Власний капітал (р. 1495 ф.1)	$>0,1$ збільшення	0,66	0,44	0,69	0,03	0,25
5	Власні оборотні активи	Власний капітал(1495 ф1)+довгострокові зобов'язання (1595) – непоточні активи(1095)		679212,5	849965	900022,5	220810	50057,5

продовження табл.2.3

6	Коефіцієнт фінансової залежності (коефіцієнт концентрації залученого капіталу)	1- Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	≤0,5	0,08	0,05	0,08	0	0,03
7	Коефіцієнт фінансової стійкості	(Власний капітал+Довгостроков і зобов'язання)/Сума пасивів	0,7-0,9	0,94	0,49	0,93	-0,01	0,44

Джерело: складено автором за даними ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП»

Із табл. 2.3 видно, що більшість показників фінансової стійкості підприємства мають фактичні значення вищі за нормативні. Це характеризує підприємство як фінансово стійке.

Щодо коефіцієнта автономії на досліджуваній період можемо сказати, що він зростає. Максимального значення він набув у 2016 році і становив 0,95, у 2017 році бачимо незначне зменшення даного показника до 0,92, що дорівнює значенню і в 2013 році. Це означає, що у 2017 році підприємство здатне профінансувати 92% активів за рахунок власного капіталу. Високе значення даного показника означає про незначну кількість ризиків і значну стійкість підприємства, яке забезпечене власним капіталом, але, як бачимо, значення показників вище за значення 0,5, що свідчить про те, що підприємство використовує не весь свій потенціал, в даному випадку доцільним є залучення додаткових позикових коштів.

Як бачимо з наведеного дослідження коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів зростає, максимальне значення даного показника у 2016 році становить 14,8, у 2017. Мінімальне значення зафіксоване у 2013 році, що дорівнює 7,31. Порівняно із значенням даного показника за 2016 рік у 2017 році відбулось зменшення до 9,29, що свідчить про те, що на кожну гривню власних коштів, вкладених в активи підприємства, припадає 9 гривень 29 копійок позикових коштів. У 2017 році зменшення показника свідчить про зниження

залежності підприємства від інвесторів, кредиторів, тобто деяке підвищення фінансової стійкості.

Коефіцієнт довгострокового залучення капіталу характеризує структуру капіталу. За досліджуваний період спостерігається зменшення даного показника. Мінімального значення даний показник набув у 2017 році і становив 0,011, а максимального у 2013 році, що становить 0,02. За досліджуваний період даний показник зменшився на 0,189.

Причиною цієї зміни є те, що підприємство зробило довгостроковий банківський кредит для додаткового розвитку нового відділу деревообробки.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу дає можливість визначати частку власного капіталу, спрямованої на фінансування поточних активів. Таким чином, значення показника вказує, яка частина його капіталу може бути використана для фінансування поточних активів, і яка частина спрямована на фінансування неіснуючих активів.

Можемо сказати, що коефіцієнт маневреності власного капіталу за 2013-2017 роки має позитивне значення, що свідчить про достатність власних фінансових ресурсів для фінансування необоротних і частини оборотних активів. Мінімального значення показник набув у 2016 році і становив 0,44. Максимального значення даний показник сягнув у 2017 і становив 0,69, що на 3% більше за значення у 2013 році. У цілому можемо констатувати, що маневреність власного капіталу підприємства є високою.

Наявність власного оборотного капіталу є запорукою нормального функціонування підприємства. Встановлено, що підприємство достатньо забезпечене власними оборотних коштами за досліджуваний період.

Сума власних оборотних активів є показником, що показує, що частина поточних активів підприємства, які можуть фінансуватися власними фінансовими ресурсами. Ми можемо відзначити, що підприємство нарощує свій робочий капітал протягом останніх п'яти років, що є позитивним вектором діяльності для підприємства. Величина власних оборотних активів у період з 2013 по 2017 роки

зросла на 220810 тис. грн. Мінімальне значення зафіксоване у 2013 році, що становить 679212,5 тис. грн., максимальне – 900022,5 тис. грн. у 2017 році.

Можемо сказати, що фінансова залежність підприємства зростає, про що свідчить динаміка коефіцієнта залежності, у 2017 році на кожну гривню власних коштів припадає 8 копійок фінансових ресурсів, що на 0,03 більше за попередній рік. Однак варто зазначити, що значення показника в незначній мірі перевищують нормативні межі, тому, можна зробити висновок, що фінансові ризики зростають.

Коефіцієнт фінансової стійкості вказує на рівень власних і запозичених коштів підприємства. У 2016 коефіцієнт набув свого мінімального значення і становив 0,49 ми отримали позитивні зміни (на 6, 78%), в порівнянні з 2013 роком, але в 2017 році він зріс на 7, 06%, що є позитивним вектором діяльності підприємства.

Коефіцієнт фінансової стійкості дає можливість визначити, яка частина активів фінансується за рахунок довгострокових джерел фінансування – власного капіталу та довгострокових фінансових ресурсів. Ми отримали високі значення цього показника, які визначають низький ризик втрати платоспроможності та банкрутства, хороші перспективи функціонування та розвитку підприємства.

Таким чином, ми можемо констатувати, що протягом досліджуваного періоду діяльність ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» була прибутковою, а фінансовий стан компанії є задовільним. Показники рентабельності у 2017 році в основному мають негативну динаміку, однак вони, в цілому, знаходяться в межах нормативних значень. Таким чином, фінансова стабільність досліджуваного підприємства є сильною, фінансові ризики знаходяться на прийнятному рівні, що також вказує на стабільний фінансовий стан.

Підсумовуючи, ми можемо узагальнити, що економічна діяльність ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» є вигідною, що відображає загальну економічну ефективність. У 2017 сфера діяльності підприємства була розширена, побудована дільниця, яка займається переробкою деревини.

Очевидно, що розширення діяльності та здійснення капітальних вкладень викликає зміни в загальному стані підприємства, через перерозподіл капіталу, оборотних і необоротних активів.

Однак, ми можемо констатувати про негативний вектор основних показників, що характеризують загальне фінансове здоров'я підприємства та її прибутковість, зокрема, показники рентабельності та фінансової стійкості.

Безсумнівно, для того, щоб підвищити результати фінансово-економічної діяльності в ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» необхідно зробити додаткові управлінські заходи.

Отже, в цьому питанні нами було розглянуто загальні характеристики фінансово-економічної діяльності ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» за 2013- 2017 роки.

За результатами проведеного дослідження можемо зазначити, що показники, які характеризують діяльність підприємства, а саме значення рентабельності активів, продукції та рентабельність діяльності підприємства, показники фінансової стійкості у 2017 році порівняно з 2013 і 2016 роками сягають свого мінімального значення, що є негативним вектором організації діяльності на підприємстві.

Для визначення, які саме фактори стали причинами даних результатів дослідження, ми пропонуємо провести детальний аналіз формування і використання оборотного капіталу і з'ясувати, яка саме роль належить фінансовому аналізу в проведенні даного дослідження. У другому питанні даного розділу ми пропонуємо визначити роль фінансового аналізу в системі управління формування і використання оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП».

2.2 Роль фінансового аналізу в системі управління формування і використання оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП»

В умовах сучасної економіки ефективне управління передбачає оптимізацію ресурсного потенціалу підприємства, особливо щодо його оборотного капіталу.

Ефективне управління оборотними капіталом і активами дає можливість вирішити цілий комплекс проблем стратегічного розвитку підприємства і забезпечує високі кінцеві результати всієї господарської його діяльності.

З врахуванням цієї високої ролі менеджмент оборотного капіталу на кожному підприємстві повинен базуватися на широкому спектрі вже накопичених системних знань в цій області та ефективному практичному використанні моделей, фінансових інструментів, механізмів та методів.

Задля отримання чіткої інформації щодо стану оборотного капіталу необхідною умовою є проведення фінансового аналізу.

Фінансовий аналіз дає можливість отримати інформацію про поточну ситуацію і зробити прогноз на майбутнє з використанням різних методів аналізу. Існують різні класифікації методів фінансового аналізу. Економічна теорія визначає наступні економіко-статистичні методи: періодичний аналіз, структурний аналіз, аналіз тенденцій, аналіз відносних показників (коефіцієнтів), порівняльний аналіз, факторний аналіз. Ці методи дозволяють нам оцінити ефективність підприємства з точки зору структури активів або зобов'язань, у співвідношенні показників певних періодів, для визначення регулярності економічних процесів, а також для порівняння показників у часовому інтервалі. Використання методів аналізу коефіцієнтів дає можливість провести детальний аналіз кожного компонента активу або відповідальності підприємства [48, с.123].

Фінансовий аналіз формування та використання оборотного капіталу проводиться на основі даних фінансової звітності підприємства та являє собою процес дослідження та методику оцінки поточного та перспективного стану оборотного капіталу на основі вивчення залежностей та динаміки показників фінансової звітності, з метою забезпечення ефективного розвитку, через

оптимізацію фінансової політики щодо управління оборотним капіталом підприємства. Сутність фінансового аналізу формування та використання оборотного капіталу полягає у визначенні ключових параметрів, що дають оцінку стану оборотного капіталу підприємства з врахуванням його змін в результаті фінансово-господарської діяльності впродовж аналізованого періоду, з метою виявлення управлінських проблем, позитивних та негативних змін його стану та факторів що їх спричинили, прогнозування стану оборотного капіталу, розробки заходів з поліпшення організації управління оборотним капіталом та підвищення ефективності його використання.

Фінансовий аналіз формування та використання оборотного капіталу є важливою умовою для надання інформації керівництву з метою прийняття управлінських рішень щодо правильності вибору шляхів покращення показників оборотного капіталу і в цілому по підприємству. Слід зазначити, що жодне підприємство не працює в ідеальних умовах, тому дуже важливим етапом аналізу є мінімізація ризиків, подолання негативних тенденцій фінансового стану підприємства. З цією метою кожне підприємство має право вибору методів для проведення фінансового аналізу формування і використання оборотного капіталу [71, с.34].

Проведення фінансового аналізу формування та використання оборотного капіталу є важливим для підприємства, бо саме на основі його результатів аналітики зосереджують увагу на ключових проблемах фінансового менеджменту, факторах що спричиняють погіршення стану оборотного капіталу, та передають дану інформацію керівництву для прийняття відповідних управлінських рішень задля розробки заходів антикризового характеру [76, с.95].

Ми можемо зазначити, що головною метою фінансового аналізу формування та використання оборотного капіталу є оцінка та ідентифікація внутрішніх проблем підприємства для підготовки, обґрунтування та прийняття управлінських рішень щодо основних напрямків його діяльності:

1) інвестиційної (куди варто розміщати кошти, чи не варто змінити структуру активів, який необхідний страховий запас оборотних активів, чи є оптимальним портфель фінансових інвестицій);

2) пошук та оптимізація джерел фінансування (чи є оптимальною структура джерел, чи в змозі підприємство підтримувати структуру пасивів, що склалася, які фінансові інструменти більш привабливі для мобілізації додаткових джерел фінансування);

3) поточна діяльність (якими є основні тенденції розвитку підприємства, чи задовільним є рівень ліквідності та платоспроможності, чи забезпечують оборотні кошти ритмічність виробничого процесу, чи є оптимальною політика підприємства щодо дебіторів та кредиторів);

4) доцільність встановлення або продовження співробітництва з підприємством [61, с.43].

Організацією та проведенням фінансового аналізу діяльності в цілому та аналізу формування та використання оборотного капіталу на ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» займається спеціальний відділ – департамент з аналізу та контролю діяльності підприємства. Аналітики проводять фінансовий аналіз оборотного капіталу з метою пошуку шляхів покращення його використання та виявлення наразі існуючих проблем, які наявні в процесах формування та використання оборотного капіталу.

Інформаційною базою для роботи аналітиків є дані бухгалтерського обліку, фінансова звітність підприємства, яку формують бухгалтери, які підконтрольні головному бухгалтеру підприємства. Саме на основі інформації, яка міститься в фінансовій звітності, аналітики проводять аналіз діяльності в загальному по підприємству та по оборотному капіталу зокрема, бо саме оборотному капіталу належить більша частина в капіталі підприємства, тому виявлення проблем, які існують в цій частині активів є дуже важливим і рішення, прийняті керівництвом на основі результатів фінансового аналізу формування та використання оборотного капіталу можуть вплинути на результати та показники діяльності підприємства в цілому.

Фінансовому аналізу формування і використання оборотного капіталу належить провідна роль у системі управління оборотним капіталом, яка подана на рис. 2.1.

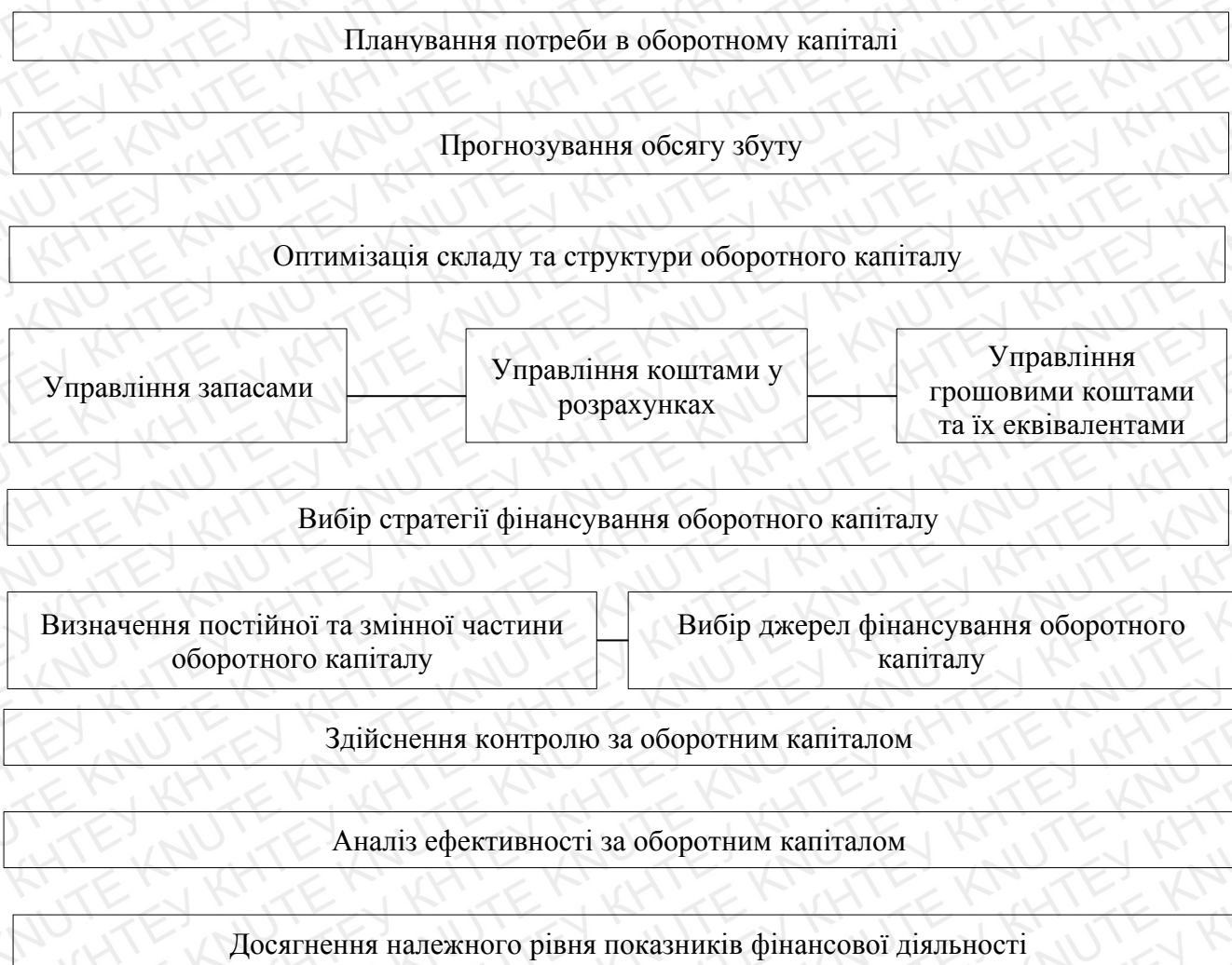

Рис.2.1 Система управління оборотним капіталом підприємства [26]

Вища ланка фінансового менеджменту ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» займається встановленням необхідних обсягів його складових і структури для забезпечення безперебійного виробництва і задоволення власних та суспільних інтересів своєї господарської діяльності, визначає стратегію, тактику та пріоритетні напрями розвитку своєї діяльності, оцінює ризики, зумовлені

змінами в структурі оборотного капіталу та мінімізує їх з метою отримання більших прибутків.

Важливою роллю фінансового аналізу формування та використання оборотного капіталу на підприємстві є забезпечення умов пришвидшення процесу його обертання.

Процес управління оборотним капіталом підприємства потребує необхідність його класифікації з метою прийняття цілеспрямованих рішень щодо формування та використання оборотним капіталом. Класифікаційна ознаки оборотних активів наведено у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Класифікація оборотного капіталу підприємства [37]

№	Ознаки	Види оборотного капіталу
1	За функціональним призначенням	<ul style="list-style-type: none"> • у сфері виробництва • у сфері обігу • у сфері інвестицій
2	За участю в економічному процесі	<ul style="list-style-type: none"> • виробничі запаси • запаси незавершеного виробництва • готова продукція • дебіторська заборгованість • поточні фінансові інвестиції • грошові ресурси
3	За ступенем ліквідності	<ul style="list-style-type: none"> • високоліквідні оборотні активи • середньо ліквідні оборотні активи • низько ліквідні оборотні активи
4	За фінансовим ризиком	<ul style="list-style-type: none"> • високо ризиковані оборотні активи • середньо ризиковані оборотні активи • низько ризиковані оборотні активи
5	За рівнем варіювання у безперервному технологічному процесі	<ul style="list-style-type: none"> • постійний • змінний

Як бачимо з наведеної класифікації оборотного капіталу, за рахунок оборотного капіталу на підприємстві формується велика кількість елементів активів. До них належать наступні складові оборотного капіталу а саме: запаси, матеріали, напівфабрикати, готова продукція, грошові кошти, дебіторська заборгованість, інші оборотні активи. Кожна складова оборотного капіталу є

важливою для результатів діяльності підприємства в цілому і потребує індивідуального підходу щодо проведення аналізу.

Саме завдяки проведенню комплексного фінансового аналізу формування і використання оборотного капіталу можна отримати загальне уявлення про стан підприємства в цілому. Найбільшу увагу серед складових оборотного капіталу заслуговують запаси, дебіторська заборгованість, грошові кошти.

Слід зазначити, що оборотний капітал має найбільш рухому структуру з поміж усіх активів підприємства. Тому потреба в оборотному капіталі не є стабільною величиною, що може бути зумовлено розширенням сфери виробництва, яке потребує вкладення не тільки в основні засоби, а й в оборотний капітал для збалансування активів та пасивів підприємства. Зміна ринків збуту, розширення або скорочення товарної кон'юнктури є причиною зміни оборотного капіталу та його складових на підприємстві.

У 2017 році на ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» відбулось розширення сфери виробництва, яке пов'язано з відкриттям нової ділянки з деревообробки. На ділянку було закуплено нове обладнання на суму 1 мільярд гривень, що є доказом в збільшенні вкладень в основні засоби, але за разом з тим відбулось збільшення обсягів готової продукції.

Важлива роль фінансового аналізу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» у системі управління формування і використання оборотного капіталу полягає в отриманні необхідної інформації про джерела формування та процес використання оборотного капіталу.

Підсумовуючи вище сказане, можемо зробити висновок, що фінансовому аналізу формування та використання оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» належить провідна роль у забезпеченні отримання даних важливих для прийняття управлінських рішень, пов'язаних з розробкою подальших дій щодо вдосконалення системи управління в цілому.

Необхідною умовою здійснення фінансового аналізу формування і використання оборотного капіталу є достатнє інформаційне забезпечення, за даними якого проводиться даний аналіз.

Саме з метою визначення, що саме є інформаційним забезпеченням фінансового аналізу формування і використання оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» ми пропонуємо розглянути третє питання даного розділу.

2.3 Інформаційне забезпечення фінансового аналізу формування і використання оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП»

Сучасний процес управління підприємством потребує оперативності. Він являє собою інформаційну систему зі збору, передачі, обробки та зберігання інформації про об'єкт управління. У час швидких змін на ринку, швидкої зміни попиту на продукцію необхідною є інформаційна база для прийняття оперативних рішень і контролю за їх виконанням [25, с.41].

Функціонування системи управління оборотним капіталом неможливе без інформаційного забезпечення, тобто наявності сукупності оброблених даних про стан об'єкта. Інформаційні ресурси відіграють важливу роль у наданні даних для прийняття рішень і є одним із чинників, які забезпечують зниження витрат виробництва та підвищення його ефективності.

Розгляд інформаційного забезпечення в роботах фахівців з аналізу оборотного капіталу відбувається на підставі класифікацій та детального опису документів, які використовуються під час проведення аналітичних розрахунків [12]. Однак, на нашу думку, таке штучне спрощення не сприяє глибокому та повному розумінні даного питання.

Спеціалісти з питань управління розглядають інформаційне забезпечення в більш широкому розумінні: відокремлюють такі поняття як інформаційне забезпечення, інформаційний потік, інформаційна система, інформаційна технологія, комунікативна середовище; канали руху інформації; носії та передавачі інформації [16, с.65].

Цілком виправданим є необхідність більш глибокого та всебічного розгляду інформаційного забезпечення аналізу формування і використання оборотного

капіталу, бо саме він не лише виступає підсистемою в системі управління підприємством, але і сам являє собою систему, тобто потребує особливих прийомів вивчення та вдосконалення.

Кожне підприємство здійснює свою діяльність відповідно до облікової політики. Облікова політика являє собою сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності [2].

На основі облікової політики здійснюється діяльність підприємства, в якій зазначається інформація про застосування певних методів, наприклад, для оцінки вибуття запасів, методів амортизації необоротних активів, методу обчислення резерву сумнівних боргів, переліку і складу змінних і постійних загальнопромислових витрат, бази їх розподілу.

Для проведення якісного фінансового аналізу формування і використання оборотного капіталу необхідною умовою є забезпечення аналітиків достатньою інформаційною базою. Якщо її не достатньо, то для отримання необхідної кількості даних необхідно застосувати інші способи збору інформаційного забезпечення.

Для проведення фінансового аналізу використовують наступні інформаційні ресурси:

- Нормативно-довідкова інформація;
- Планова інформація;
- Облікова інформація;
- Звітно-статистична інформація;
- Дані спеціальних обстежень [47, с.125].

Основними напрямками роботи фінансових менеджерів та аналітиків щодо інформаційного забезпечення є формування й удосконалення самої структури системи планування і контролю інформаційної системи управління елементами оборотного капіталу, розробка методів реалізації планово-контрольних розрахунків та аналізу впливу інформаційних систем на прибуток підприємства,

визначення необхідних для розрахунків вихідних даних, їхніх джерел і шляхів одержання [64, с.98].

Проведенням та розробкою стратегій фінансового аналізу на ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» займається спеціально створений департамент з аналізу та контролю діяльності підприємства.

Суб'єкти аналізу визначають необхідність використання тієї чи іншої фактографічної інформації. Якщо для внутрішніх користувачів є можливим одержання усієї фактографічної інформації, то інформація, якою володіють зовнішні аналітики, часто обмежена лише різними формами звітності, що є причиною для недотримання інформації, яка може містити в собі важливі дані про здійснення господарської інформації та оборотного капіталу [46].

Розглянемо більш детально інформаційне забезпечення, яке необхідне для аналізу формування і використання оборотного капіталу.

Основним інформаційним джерелом для аналізу формування і використання оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» є фінансова звітність підприємства, основними складовими якої є баланс і звіт про фінансові результати.

На основі даних бухгалтерського обліку підприємства зобов'язані скласти фінансову звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності і рух коштів підприємства за звітний період.

Фінансова звітність є головним джерелом інформації, необхідної для фінансового аналізу формування і використання оборотного капіталу, однак її форма та зміст, які використовуються сьогодні, не можуть повною мірою задовольняти потреби аналітиків під час проведення аналізу, саме тому виникає необхідність її вдосконалення.

На практиці виникають труднощі, які пов'язані з неможливістю перевірки абсолютно всіх бухгалтерських, фінансових, технічних документів, тому при аналізі застосовують процедуру вибору даних і оцінки результатів отриманої інформації [57, с.82].

Основним джерелом інформації для проведення фінансового аналізу формування і використання оборотного капіталу є баланс підприємства.

Баланс підприємства складається з 4 розділів активів і 5 розділів пасивів. До складу активів входять: необоротні активи, оборотні активи, витрати майбутніх періодів, необоротні активи та групи вибуття. До складу пасивів належать: власний капітал, забезпечення майбутніх витрат і платежів, довгострокові зобов'язання, поточні зобов'язання, доходи майбутніх періодів [47, с. 128].

Інформацію про вартість оборотних активів наведено у другому розділі активу балансу: сукупна вартість, виробничі запаси, незавершене виробництво, готова продукція, дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги та за розрахунками, поточні фінансові інвестиції, грошові кошти та їх еквіваленти.

Інформація про витрати майбутніх періодів підприємства наведена у третьому розділі активу балансу [46].

Таким чином, бачимо, що баланс є джерелом інформації про фінансові ресурси та майно підприємства. На основі даних балансу складається звіт про фінансові результати, що є одним з найважливіших джерел, необхідних для проведення аналізу фінансового стану, формування і використання оборотного капіталу.

Складання звіту про фінансові результати має на меті надання точної інформації про доходи, витрати, отримання прибутку чи збитку від господарської діяльності за звітний період для внутрішніх та зовнішніх користувачів інформації, наприклад, для керівництва та інвесторів.

Для більш деталізованого фінансового аналізу доцільно використовувати інформацію, яка наведена у примітках до фінансової звітності, зокрема про складові оборотного капіталу таких як, запаси, дебіторська заборгованість, грошові кошти та їх еквіваленти. Завдяки цій інформації можна зробити висновок, наприклад, щодо надходження та вибуття запасів, руху грошових коштів підприємства.

До джерел інформаційного забезпечення також належать оборотно-сальдові відомості, журнали - ордери, інформація синтетичного та аналітичного обліку, первинні документи.

Для проведення фінансового аналізу формування і використання оборотного капіталу необхідною умовою є вибір методики. Ми пропонуємо розробити організаційно-інформаційну модель фінансового аналізу формування і використання оборотного капіталу як основу методики для його проведення, яка поєднує обидві складові фінансового аналізу організаційну та інформаційну. Дана модель містить такі складові: мета і завдання, об'єкти і суб'єкти, система економічних показників, інформаційне забезпечення, методичні прийоми обробки первинної інформації, узагальнення і реалізація результатів аналізу формування і використання оборотного капіталу, і наведена в додатку 3.

Саме інформаційне забезпечення відіграє важливу роль в методиці проведення фінансового аналізу формування і використання оборотного капіталу, так як на його основі здійснюється даний аналіз, за результатами якого приймаються управлінські рішення керівництвом підприємства.

Важливо зазначити, що застосування інформаційних технологій значно полегшує роботу аналітиків при проведенні розрахунків, складанні аналітичних таблиць тощо. На нашу думку, інформаційне забезпечення аналізу формування і використання оборотного капіталу здійснюється на основі інформаційних джерел, аналіз яких проводиться з використанням інформаційних технологій.

Важливим напрямом вдосконалення своєї діяльності є відслідковування новинок, які з'являються у сфері інформаційних технологій та впровадження їх в дію на підприємстві. Визначення потреби в інформації на підприємстві належить до компетенції його власника, вищого керівництва.

Сучасні інформаційні технології активно впливають на повсякденну діяльність будь-якої організації і стали невід'ємною складовою частиною інформаційної інфраструктури цієї організації [14].

Вони розвивається надзвичайно швидкими темпами і захоплюють все ширші сфери діяльності таким чином, що будь-яка конкурентноспроможна діяльність в

майбутньому не може бути сформована без детального аналізу можливостей застосування інформаційних технологій. Звідси і випливає, що одним з важливих компонентів будь-якої управлінської діяльності повинна стати інформаційна інфраструктура, яка підтримується сукупністю інформаційних ресурсів та програмно-апаратних засобів обчислювальної техніки та зв'язку. Будь-яка сучасна інформаційна система функціонує саме на базі певних інформаційних та предметних технологій [24, с.124].

При проектуванні інформаційної системи аналізу оборотного капіталу особливу увагу необхідно приділити формуванню автоматизованого банку даних і вибору пакету системи керування базами даних, для чого до останніх висуваються наступні вимоги:

- забезпечення централізації і децентралізації (локалізації і розподілення) нагромадження, зберігання, обробки і видачі інформації;
- максимальна незалежність програм від зміни даних і даних від програм, а також фізичних запам'ятовуючих пристроїв;
- можливість опису різних структур даних і реорганізації даних;
- можливість колективного і персонального використання даних;
- захист від збоїв і втрат;
- мінімальна надлишковість даних;
- захист від несанкціонованого доступу до даних;
- забезпечення допустимого часу виконання операцій доступу до даних;
- забезпечення необхідного сервісу під час доступу, редагуванні даних, видача повних довідок [18].

Розробка інформаційної системи для проведення фінансового аналізу формування та використання оборотного капіталу на основі даних бухгалтерського обліку на підприємстві вимагає попередньої розробки стратегії та формування концептуальних засад з врахуванням специфіки діяльності.

На ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» весь облік ведеться автоматизовано, використовується версія 1С: Бухгалтерія 8.0.

Використовуючи програму «1С:Бухгалтерія 8.0», бухгалтери підприємства обліковують виробничі процеси починаючи з моменту придбання сировини до випуску вже готової продукції. При цьому виробничі операції автоматично відображатимуться як у бухгалтерському, так і в податковому обліку. Протягом місяця витрати, пов'язані з виробничою діяльністю підприємства, відображаються на рахунках обліку витрат [30,с.42].

Як і кожне підприємство, ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» для проведення якісного фінансового аналізу формування і використання оборотного капіталу має організаційне забезпечення, якому належить важливе значення у процесі підготовки для проведення даного аналізу.

На етапі проектування організаційне забезпечення виконує наступні задачі:

- аналіз існуючих систем аналізу оборотного капіталу і формування напрямів підвищення його ефективності;
- вибір і постановку задач аналізу оборотного капіталу;
- розробку організаційних рішень по складу, структурі, організації і методології розв'язку задач управління в інформаційній системі, склад робочих процедур і пояснення щодо їх виконання.

Таким чином, можемо з впевненістю стверджувати, що вдосконалення інформаційного забезпечення за новітніми інформаційними технологіями для проведення аналізу формування і використання оборотного капіталу через визначення зв'язків між елементами системи управління надасть можливість оптимізувати інформаційне середовище стосовно дослідження формування і використання оборотного капіталу у діяльності ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП».

Отже, для проведення фінансового аналізу формування та використання оборотного капіталу підприємства необхідною умовою є наявність інформаційного забезпечення. Даний аналіз виконується на основі облікових та звітних даних.

Висновок до розділу 2

Таким чином, у першому питанні другого розділу нашого дослідження було надано загальну характеристику фінансово-економічної діяльності ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП».

Було виконано аналіз показників, що визначають фінансову стійкість підприємства і показників рентабельності.

Виявлено, що усі показники рентабельності в 2017 мають мінімальне значення на весь досліджуваний період, порівняно з показниками рентабельності у 2013 році вони зменшились вдвічі.

Встановлено, що рентабельність діяльності зменшилася на 46, 6%, рентабельність продукції скоротилося на 51, 4%, що означає проблему, пов'язану з продажем і збутом продукції, рентабельність активів і власного капіталу зменшилась на 51,5% і 49,7% відповідно, що є свідченням недостатньо ефективної політики формування і використання як оборотного капіталу так і капіталу в цілому, але все ж таки підприємство отримує прибуток.

За підсумками проведеного аналізу фінансової стійкості можемо зробити висновок, що більшість показників фінансової стійкості підприємства мають фактичні значення вищі за нормативні. Це характеризує підприємство як фінансово стійке.

У другому питанні другого розділу було наведено класифікацію оборотних активів підприємства, визначено роль фінансового аналізу у системі управління формування і використання оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП». Саме фінансовий аналіз формування та використання оборотного капіталу є важливою умовою для надання інформації керівництву щодо прийняття управлінських рішень щодо правильності вибору шляхів покращення показників оборотного капіталу і в цілому по підприємству.

У третьому питанні другого розділу визначено інформаційне забезпечення фінансового аналізу формування і використання оборотного капіталу. Основними джерелами для проведення даного аналізу є фінансова звітність підприємства.

Підводячи підсумок, ми можемо констатувати, що в загальному підприємство здійснює свою діяльність ефективно, що дозволяє бути прибутковими, але в тому числі спостерігаються негативні тенденції показників фінансової стійкості, рентабельності, що вимагає від менеджменту підприємства проведення відповідних управлінських заходів, спрямованих на поліпшення такої ситуації.

Наступний розділ нашої роботи буде присвячений розробці методики аналізу формування і використання оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФП».

РОЗДІЛ 3

МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНОГО КАПІТАЛУ ПрАТ «СЛОВ'ЯНСЬКІ ШПАЛЕРИ – КФТП»

3.1 Аналіз динаміки та структури оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП»

Стабільність фінансового стану підприємства залежить від правильності та доцільності вкладення фінансових ресурсів у активи, тому для його оцінки необхідно вивчити передусім склад, структуру майна, а також причини їх зміни. Особлива увага приділяється вивченню причин, які негативно впливають на фінансовий стан підприємства [31].

Правильна організація фінансового аналізу формування і використання оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» передбачає оцінку стану, структури та динаміки зміни оборотних активів, розрахунок впливу зміни активів на зміну фінансового стану підприємства, оцінку ефективності використання оборотного капіталу.

Аналіз оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» ми виконаємо в п'ять послідовних етапів:

1. Визначення динаміки обсягу оборотного капіталу, темпів їх зміни за 2013-2017 роки, питомої ваги оборотного капіталу в активах підприємства.
2. Динаміка складу оборотного капіталу підприємства в розрізі основних їх видів за досліджуваний період.
3. Аналіз оборотності оборотного капіталу та окремих його складових у загальній сумі.
4. Аналіз складу основних джерел формування та фінансування оборотного капіталу, динаміка їх суми.
5. Визначення рентабельності оборотного капіталу, аналіз факторів, що впливають на зміну рентабельності.

У даному питанні ми виконаємо аналіз динаміки та структури оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП».

Необхідно зазначити, що щодне підприємство не працює в ідеальних умовах. Структурні зміни можуть бути зумовлені не тільки цілями внутрішнього фінансового менеджменту, а й зовнішніми факторами, визначальними серед яких є інфляція, яка породжує невизначеність і ризик, що вимагає особливої уваги аналітиків в оцінках оборотного капіталу [50, с.146].

Одним із головних завдань аналізу оборотних активів є визначення їх обсягу і структури, адже для забезпечення довгострокової виробничої і ефективної діяльності підприємству необхідно мати достатній рівень оборотного капіталу для того, щоб бути спроможним покрити кредиторські зобов'язання і зберегти свою ліквідність та платоспроможність.

Для вивчення цього питання ми застосуємо модель економічного аналізу, що передбачає наступні операції:

- визначення питомих складових оборотних активів у його загальній вартості за 2013-2017 роки на основі балансів підприємства за досліджуваний період;
- визначення відхилення в абсолютному і відносному вираженні, шляхом порівняння даних по рокам.

Аналіз складу та динаміки активів ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» за 2013-2017 ми проведемо на основі даних таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Склад та динаміка активів ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» за 2013-2017 роки

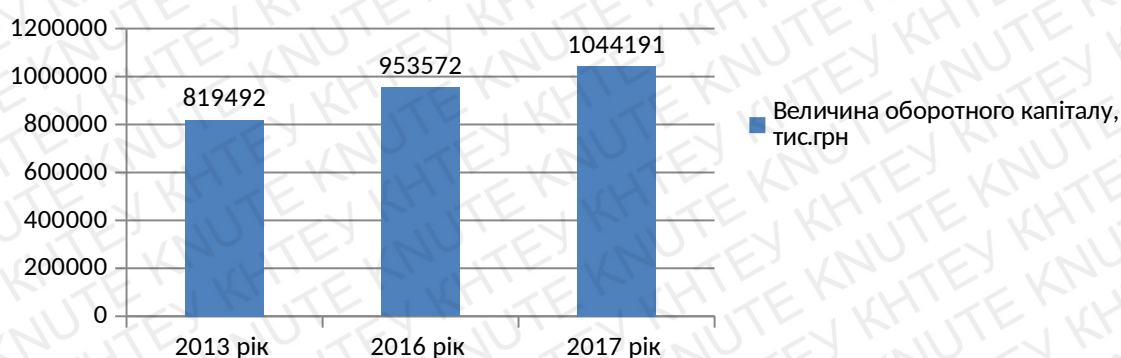
Найменування	2013 р.	2016 р.	2017 р.	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
				2017/2013	2017/2016	2017/2013	2017/2016
Оборотні активи	819381	953572	1044191	224810	90619	27,4	9,5
Необоротні активи	278667	385858	460687	182020	74829	65,3	19,4
Разом	1098048	1339430	1504878	406830	165448	37,1	28,9

Джерело: складено автором за даними ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП»

Аналізуючи склад активів підприємства за 2013-2017 рр. бачимо, що вартість активів в цілому по підприємству зростає, як оборотних так і необоротних активів. У 2017 році вартість оборотних активів є найбільшою за весь досліджуваний період і становить 1044191 тис. грн., що є на 224810 тис. грн. більше, ніж у 2013 році. Це було зумовлено збільшенням основних складових оборотних активів, а саме запасів, виробничих запасів, готової продукції за результатами діяльності у 2017 році.

Наступним етапом ми пропонуємо проаналізувати динаміку оборотного капіталу підприємства за 2013-2017 роки, інформація щодо якого зображена на рис.3.1.

Динаміка оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» за 2013-2017 роки

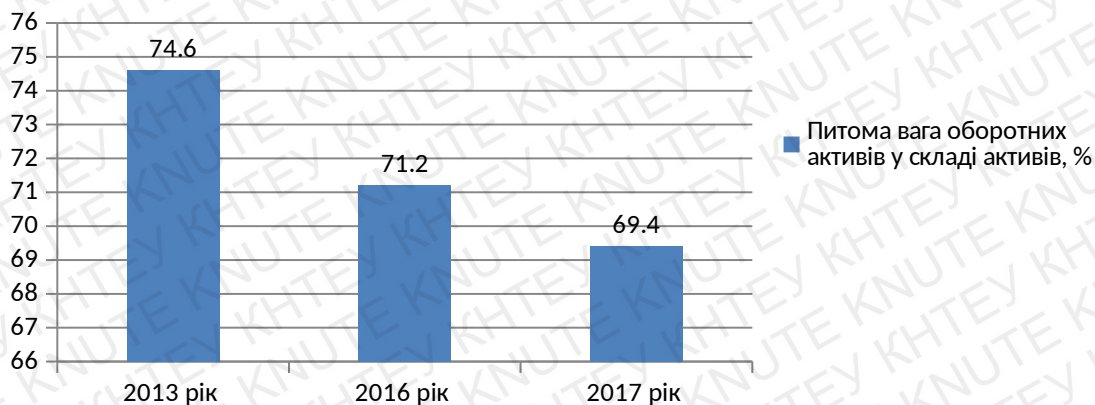
Джерело: складено автором за даними ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП»

Рис. 3.1 Динаміка оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» за 2013-2017 роки

Аналізуючи діаграму, яка зображена на рис. 3.1, бачимо, що оборотний капітал підприємства за останні три роки має позитивну тенденцію до зростання, що в свою чергу є позитивним явищем, яке свідчить про забезпеченість підприємства майном.

Наступним етапом аналізу є визначення питомої ваги оборотних активів у загальній кількості активів підприємства. Дані для аналізу питомої ваги оборотних активів у загальній частині активів наведено в рис. 3.2.

Питома вага оборотних активів ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» у складі активів за 2013-2017 роки

Джерело: складено автором за даними ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП»

Рис. 3.2 Питома вага оборотних активів ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» у складі активів за 2013-2017 роки

Проаналізувавши дані рис.3.2, можна зробити висновок, що оборотні активи протягом 2013-2017 рр. займають значну питому вагу в структурі активів підприємства, а саме: 74,6% у 2013 р. та 71,2 у 2016 році, 69,4% у 2017 році, але, як бачимо, відбувається зменшення їх питомої ваги у 2016 році на 4,7% порівняно з 2013 роком, а у 2017 році питома вага оборотних активів становить 69,4% причиною цього є збільшення вартості необоротних активів підприємства в більшій кількості, ніж оборотних активів. За досліджуваний період питома вага оборотних активів у складі активів зменшилась на 5,2%.

Причиною цього є збільшення капітальних вкладень у будівництво нового відділу з деревообробки, що призвело до придбання нового обладнання, які є основною складовою необоротних активів підприємства. Слід зазначити, що основні засоби ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» в основному складаються з машин і обладнання, будівель і споруд, транспортних засобів, інструментів, приладів і інвентарю, земельних ділянок. Але все ж таки більша частина усіх активів належить саме оборотним активам, що в свою чергу обумовлено специфікою діяльності підприємства, пов'язаної з виробництвом шпалер,

закупівлею сировини, формуванням запасів з метою безперервного процесу виробництва та реалізації виготовленої продукції.

Дана динаміка збільшує ризик компенсації авансованого капіталу та знижує його віддачу внаслідок прискорення оборотності коштів, тому потрібно детальніше проаналізувати склад, структуру і динаміку оборотних активів, адже, від раціонального розміщення та ефективності використання оборотних активів фінансовий стан підприємства залежить найбільше.

Наступним етапом аналізу є визначення структури оборотних активів, що допоможе мати ширше уявлення про складові оборотних активів підприємства. Дані для аналізу структури оборотних активів підприємства за 2013-2017 роки наведені в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Структура оборотних активів ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» за 2013-2017 роки

Найменування показника	2013 р, тис.грн	2016 р, тис.грн	2017 р, тис.грн	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення,%	
				2017/2013	2017/2016	2017/2013	2017/2016
Запаси	296556	344322	378243	81687	33921	27,5	9,85
Виробничі запаси	192003	198557	220951	28948	22394	15,1	11,2
Незавершене виробництво	466	158	7634	7168	7476	1538,2	4731,6
Готова продукція	104087	145607	149658	45571	4051	43,7	2,8
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, послуги	340398	379501	491663	151265	112162	44,4	29,5
Гроші та їх еквіваленти	67701	88369	56153	-11548	-32216	-17,1	-36,5
Витрати майбутніх періодів	15625	6649	5823	-9802	-826	-62,7	-12,4

Джерело: складено автором за даними ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП»

Проаналізувавши дані табл. 3.2, можемо зробити висновок, що найбільша частка в оборотних активах припадає на запаси, дебіторську заборгованість, готову продукцію, гроші та їх еквіваленти. З даних таблиці спостерігаємо позитивну тенденцію по запасам, виробничим запасам, дебіторській заборгованості за продукцією, товарами, послугами, готовій продукції за досліджуваний період. Значення у 2017 році є максимальними по цим показникам за 2013-2017 роки.

Щодо показника незавершеного виробництва можемо зазначити, що він аналогічно має тенденцію до зростання. Мінімального значення даного показника у 2016 році і становить 158 тис. грн., максимального значення – 7634 тис. грн. у 2017 році, що в 48 разів більше за значення у 2016 році. За досліджуваний період показник незавершеного виробництва зріс на 1538,2%.

Слід зазначити, що одним з найважливішим елементом оборотних запасів для підприємства є гроші та їх еквіваленти, максимальне значення цей показник досягає у 2016 році і становить 88369 тис. грн., мінімальне значення – 56153 тис. грн. у 2017 році, що є прямолінійним зв'язком збільшення дебіторської заборгованості за 2013-2017 роки, що в свою чергу збільшує ризики у господарській діяльності підприємства.

Витрати майбутніх періодів мають тенденцію до зменшення. Максимальне значення 15625 тис. грн. даного показника у 2013 році, мінімальне значення у 2017 році – 5823 тис. грн., тобто за досліджуваний період даний показник зменшився на 62,7%, що є позитивною характеристикою для діяльності підприємства.

В цілому ми можемо зробити висновок, що підприємство забезпечено оборотними активами, які є рушійною силою для господарської діяльності.

Наступним етапом аналізу є визначення питомої ваги складових оборотного капіталу підприємства. Саме це дасть можливість визначити зміни, які відбулися за досліджуваний період. У таблиці 3.3 подано дані щодо питомої ваги складових оборотних активів.

Таблиця 3.3

Питома вага складових оборотних активів за 2013-2017 роки

Найменування показника	Питома вага в оборотних активах, %		
	2013 р.	2016 р.	2017 р.
Запаси	36,2	36,1	36,2
Виробничі запаси	23,4	20,8	21,6
Незавершене виробництво	0,056	0,016	0,73
Готова продукція	12,7	15,26	14,3
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, послуги	41,5	39,8	47,1
Гроші та їх еквіваленти	8,26	9,26	5,4
Витрати майбутніх періодів	1,9	0,69	0,55

Джерело: складено автором за даними ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП»

За даними табл. 3.3 можемо зробити висновок, що найбільшу частку в оборотних активах займають запаси, виробничі запаси, дебіторська заборгованість та готова продукція. Складові оборотного капіталу мають тенденцію як до зростання так і до зменшення. Наприклад, питома вага запасів майже не змінилася за досліджуваний період, і становить 36,2% у 2017 році, що дорівнює значенню 2013 року. Питома вага виробничих запасів зменшується. Максимальне значення даного показника зафіксоване у 2013 році і становить 23,4%, у 2017 році – 21,6%, що на 0,8% більше за значення у 2016 році. За досліджуваний період даний показник зменшився на 1,8%, що свідчить про недостатньо ефективну політику щодо нормування запасів на підприємстві.

Щодо показника питомої ваги незавершеного виробництва можна сказати, що він за 2013-2017 роки зростає, набуваючи свого максимального значення у 2017 році, що становить 0,73%, що на 0,674% і 0,714% більше за значення в 2013 і 2016 роках відповідно. Значне збільшення показника у 2017 році свідчить про розширення виробництва, що пов'язано з відкриттям нової ділянки на базі підприємства, але це також може свідчити про уповільнення оборотності капіталу.

Можемо відмітити, що позитивну динаміку має показник питомої ваги готової продукції, що становив 14,3% у 2017 році, що на 0,96% менше за значення

у 2016 році, але в порівнянні з 2013 роком значення даного показника зростає на 1,6%, що є позитивно для підприємства, що свідчить про збільшення випуску продукції і отримання більшого прибутку.

Показник питомої ваги дебіторської заборгованості за продукцію, товари, послуги у період з 2013-2017 роки зріс на 5,6%. Максимальне значення зафіксоване у 2017 році і становить 47,1%, що на 7,3% більше за значення у 2016 році. Збільшення частки дебіторської заборгованості в структурі оборотних активів свідчить про необачну кредитну політику підприємства стосовно покупців або неплатоспроможність частини споживачів.

Показник питомої ваги грошей та їх еквівалентів має тенденцію до зниження. За досліджуваний період даний показник зменшився на 53%. У 2017 році він набув мінімального значення за 2013-2017 роки, що на 2,86% і 3,86% менше за значення у 2013 і 2016 роках відповідно, що свідчить про те, що більша частина грошей знаходиться в обороті і повинна приносити прибуток, але в свою чергу це може свідчити про зменшення можливості покращення платоспроможності підприємства.

Витрати майбутніх періодів мають тенденцію до зменшення. У 2017 році цей показник набув мінімального значення і становив 0,55%. Максимальне значення зафіксоване у 2013 році – 1,9. Питома вага витрат майбутніх періодів дуже незначна – менше 1% за 2016-2017 роки. За досліджуваний період витрати майбутніх періодів зменшились на 345%, що є позитивним наслідком для підприємства.

Аналіз оборотного капіталу буде неповним, якщо не приділити увагу змінам, які відбуваються в обсягах, структурі та якості дебіторської заборгованості. Даний аналіз є основою для аналізу платоспроможності та ліквідності підприємства, який є важливим етапом для оцінки фінансового стану підприємства в цілому.

Таким чином, наступним етапом ми пропонуємо провести аналіз обсягу, структури та якості дебіторської заборгованості. Дані для аналізу динаміки обсягу та структури дебіторської заборгованості наведено в таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

**Динаміка обсягу та структури дебіторської заборгованості ПрАТ
«Слов'янські шпалери – КФТП» за 2013-2017 роки**

Найменування показника	Балансова вартість, тис. грн.			Абсолютне відхилення, тис. грн.		Відносне відхилення, %	
	2013 р.	2016 р.	2017 р.	2017/2013	2017/2016	2017/2013	2017/2016
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	340398	379501	491663	151265	112162	44,4	29,5
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	31600	49878	14798	-16802	-35080	-53,2	-70,3
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	4715	8102	2728	-1987	-5374	-42,1	-66,3
Інша поточна дебіторська заборгованість	62786	76751	97511	34725	20760	55,3	27,04
Всього	439499	514232	606700	167201	92468	38	17,98

Джерело: складено автором за даними ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП»

Проаналізувавши дані табл. 3.4, ми можемо зробити висновок, що дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги та інша поточна дебіторська заборгованість за досліджуваний період має тенденцію до зростання. У 2017 році ці показники набувають своїх максимальних значень і за досліджуваний період зросли на 44,4% і 55,3% відповідно. Щодо дебіторської заборгованості за виданими авансами та розрахунками з бюджетом, то спостерігається різке зменшення даних показників у 2017 році порівняно з 2013 роком, а саме на 53,2% і 42,1% відповідно.

В цілому дебіторська заборгованість зростає. Максимального значення даний показник набув у 2017 році, що на 17,98% більше за попередній рік. У 2013 році спостерігаємо мінімальне значення, що становить 439499 тис. грн. У період з 2013 по 2017 роки дебіторська заборгованість зросла на 38%.

Слід зауважити, що не завжди збільшення показника дебіторської заборгованості оцінюється негативно. Для цього необхідно розрізнити нормальну та прострочену дебіторську заборгованість.

Наступним етапом ми пропонуємо проаналізувати склад та динаміку дебіторської заборгованості за строками погашення. Дані для аналізу наведені у таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

Склад, динаміка дебіторської заборгованості ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» за строками непогашення за 2017 рік, тис.грн.

Найменування показника	Всього на кінець року	у т.ч. за строками непогашення		
		до 12 місяців	від 12 до 18 місяців	від 18 до 36 місяців
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	491663	110946	261106	119611
Інша поточна дебіторська заборгованість	97511	71630	16051	9830

Джерело: складено автором за даними ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП»

Дані табл. 3.5 свідчать про те, що у 2017 році показник дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги займає основну частку у складі дебіторської заборгованості в цілому. У розрізі строків непогашення найбільша частка дебіторської заборгованості припадає на 12-18 місяців, що свідчить про те, що така дебіторська заборгованість є довгостроковою. Щодо показника іншої дебіторської заборгованості, то найбільше значення пристерігаємо у розрізі до 12 місяців, що свідчить про те, що дебіторська заборгованість є поточною. Спостерігаємо високе значення довгострокової дебіторської заборгованості, що є негативним для діяльності підприємства, адже це збільшує ризики щодо неплатоспроможності деяких дебіторів, і як наслідок зниження показників платоспроможності підприємства, недостатньої кількості власних фінансових ресурсів. Довгострокова дебіторська заборгованість підвищує ризик неповернення коштів і як наслідок це може призвести до зниження прибутку. Для підприємства вигідно скорочувати терміни дебіторської заборгованості.

Проведення кількісного аналізу не є достатнім для прийняття ефективних управлінських рішень. Наступним етапом ми пропонуємо провести якісний аналіз показників дебіторської заборгованості. У таблиці 3.6 наведено дані для даного аналізу.

Таблиця 3.6

Показники якісного аналізу дебіторської заборгованості ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» за 2013-2017 роки

Показник	2013 р.	2016 р.	2017 р.	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
				2017/2013	2017/2016	2017/2013	2017/2016
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	3,72	2,49	2,26	-1,46	-0,23	39,2	-9,23
Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості, дні	97	144	159	62	15	64	10,4
Питома вага дебіторської заборгованості в загальному обсязі оборотних активів	56,1	39,1	39,5	-16,6	0,4	29,5	1,02

Джерело: складено автором за даними ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП»

Проаналізувавши дані табл. 3.6, можемо констатувати, що коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості за досліджуваний період знизився на 39,2%. У 2013 році дебіторська заборгованість зробила 3,72 обороти, то в 2017 році – тільки 2,26 оборотів. Таким чином, існує проблема постійного зниження даного показника, що свідчить про необхідність прийняття управлінських рішень щодо управління дебіторською заборгованістю.

Показник тривалості одного обороту дебіторської заборгованості за досліджуваний період зростає з 97 до 159 днів у 2013 і 2017 роках відповідно. Це свідчить про, те що підприємству необхідна більша кількість днів для отримання оплати за надані послуги. Як бачимо кількість днів у період з 2013-2017 років

зросла, це свідчить про збільшення періоду погашення, що в свою чергу підвищує ризик неповернення дебіторської заборгованості.

Питома вага дебіторської заборгованості у загальному обсязі оборотних активів у період з 2013 по 2017 роки зменшилась на 29,5%. Максимального значення даний показник набув у 2013 році і становив 56,1%, мінімального – 39,5% у 2017 році. Зменшення питомої ваги дебіторської заборгованості у складі оборотних активів є позитивним і свідчить про більш мобільну структуру активів підприємства.

Можемо зробити висновок про покращення в кредитній політиці у 2016-2017 роках, так як питома вага дебіторської заборгованості зменшилась у 1,5 рази порівняно з 2013 роком, що в свою чергу зменшує ризик непогашення боргів для підприємства.

Важливим питанням аналізу є дослідження змін у складі джерел формування оборотного капіталу підприємства. Характер джерел формування і принципи різного режиму використання власного і позикового капіталу впливають на ефективність використання як оборотного капіталу, так і всього капіталу підприємства. Раціональне формування названих джерел оборотного капіталу має значний вплив на процес реалізації, фінансові результати, фінансовий стан, сприяє досягненню мети з мінімально необхідним за даних умов оборотним капіталом []. Проаналізувавши дані табл. 3.6, можемо сказати, що якісний аналіз є не зовсім позитивним.

Наступним етапом аналізу ми визначимо динаміку джерел формування оборотного капіталу. У таблиці 3.7 наведено дані для даного аналізу.

Таблиця 3.7

**Структура джерел формування оборотного капіталу ПрАТ
«Слов'янські шпалери – КФТП» за 2013-2017 роки**

Найменування показника	Балансова вартість, тис. грн.			Абсолютне відхилення, тис.грн.		Відносне відхилення,%	
	2013 р.	2016 р.	2017 р.	2017/2013	2017/2016	2017/2013	2017/2016
Власний оборотний капітал	808248	891682	913737	105489	22055	13,1	2,47
Позиковий капітал	29725	84752	146222	116497	61470	391,9	42,1

Джерело: складено автором за даними ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП»

Дані табл. 3.7 свідчать, що велику частку у структурі джерел формування оборотного капіталу займає власний оборотний капітал, який за 2013-2017 має тенденцію до збільшення. Свого максимального значення даний показник сягнув у 2017 році і дорівнює 913737 тис. грн., що на 13,1% і 2,47% більше ніж у 2013 і 2016 роках відповідно. Це свідчить, що підприємство забезпечене власними коштами. Підприємство у 2017 році розширило сферу своєї діяльності за рахунок виключно власних коштів. На закупівлю обладнання до дільниці деревообробки було витрачено 1 млрд. грн.

Щодо показника позикового капіталу, можемо сказати, що в порівнянні з власним оборотним капіталом займає меншу кількість у структурі, але за досліджуваний період він зростає. Мінімальне значення даний показник набув у 2013 році і становив 29725 тис. грн., що на 391,9% менше за значення у 2017 році. У 2017 році позиковий капітал сягнув максимального значення, що становить 146222 тис.грн. Збільшення даного показника у 2017 році зумовлено тим, що підприємство взяло довгостроковий кредит в банку на суму 12932 грн.

Можемо сказати, підприємство формує свій оборотний капітал не лише за рахунок власних джерел, що зараз не є економічно доцільно, адже це сприяє зниженню підприємства до можливості фінансування власних витрат і збільшенню ризику виникнення фінансової нестабільності підприємства. У даному випадку доцільним є отримання залучених коштів, у вигляді кредитів, позик [63].

Слід зазначити, що наявність зайвих джерел оборотних активів на підприємстві сприяє створенню понаднормативних запасів товарно-матеріальних цінностей, відволіканню оборотних активів з господарського обороту, зниженню відповідальності за цільове й раціональне використання як власного, так і позикового капіталу. Як правило, мінімальна потреба підприємства в оборотних активах покривається за рахунок власних джерел: статутного капіталу, додаткового, пайового капіталу, прибутку підприємства, а також надходження від пайових внесків членів – засновників [48, с.65].

Отже, основною діяльністю ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» є виготовлення та реалізація продукції, тому цілком логічним є те, що найбільшу частку в виробничих запасах займають сировина і матеріали, запасні частини і готова продукція.

Таким чином, у даному питанні розглянуто склад, структуру і динаміку оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» за 2013-2017 роки. Як висновок можна стверджувати, що підприємство забезпечене оборотними активами, про що свідчить їх питома вага у складі активів підприємства.

Прибуткова діяльність підприємства залежить від ефективного використання оборотного капіталу, бо саме у цій частині капіталу зосереджена основна частка капіталу в цілому, тому у другому питанні даного розділу ми пропонуємо оцінити ефективність використання оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП».

3.2 Оцінка ефективності використання оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП»

Проблеми управління оборотним капіталом зумовлені тим, що у сучасних умовах функціонування для підприємств негативним фактором є недостатня кількість оборотних активів, що в свою чергу супроводжується низьким рівнем їх використання.

Наявність у підприємства оборотного капіталу, його складу та структури, швидкості обороту та ефективності його використання досить суттєво впливає на фінансовий стан підприємства, стабільність його становища на фінансовому ринку, а саме:

- платоспроможність;
- ліквідність;
- можливості подальшої мобілізації фінансових ресурсів [27].

Великий вплив на ефективність формування та використання оборотного капіталу мають економічні відносини, які виникають у процесі ведення господарської діяльності. У свою чергу ефективність використання оборотного капіталу має великий вплив на ліквідність та платоспроможність підприємства, що в загальному впливає на рентабельність і кінцеві результати діяльності підприємства.

Ефективне використання оборотного капіталу відіграє велику роль у забезпеченні нормалізації роботи підприємства, підвищення рівня рентабельності господарювання та залежить від дії множини факторів.

У сучасних умовах великий негативний вплив на ефективність використання оборотного капіталу, уповільнення його оборотності мають фактори, що діють незалежно від бажання підприємства. Наразі це геополітичні фактори, які стали причиною для ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» зменшення ринку збуту своєї продукції.

Разом з тим, кожне підприємство повинно мати внутрішні резерви підвищення ефективності використання оборотного капіталу, на які воно може суттєво впливати [67, с.83].

Внутрішніми резервами підвищення ефективності формування і використання є:

- нормування матеріальних оборотних активів;
- використання тривалих господарських зв'язків;
- удосконалення систем розрахунків;
- раціональна організація продажу;

– систематичний контроль за оборотністю коштів у розрахунках. [37, с.135].

Оцінка ефективності формування і використання оборотного капіталу займає важливе місце в системі управління оборотним капіталом підприємством і є важливим компонентом у процесі виявлення проблем, з'ясування шляхів їх усунення, а також визначення стратегічних і тактичних цілей.

Оскільки критерієм оцінки ефективності використання оборотних активів є фактор часу, то використовуються показники, які відображають:

- по-перше, тривалість обороту в днях або загальний час обороту;
- по-друге, швидкість обороту [14].

На основі показника тривалості обороту активів можна визначити ефективність використання в цьому процесі матеріальних засобів і коштів в процесі матеріального відтворення [35, с.115].

Структурні зрушення, прискорення оборотності, загальна динаміка не тільки визначають фінансову стійкість і платоспроможність підприємства, а й можливості стійкого економічного зростання [21, с.117].

На стабільність фінансового стану підприємства значний вплив справляє прискорення обороту оборотних коштів, адже:

- по-перше, від швидкості обороту коштів залежить розмір річного обороту (підприємство, що має невеликий обсяг коштів, але більш ефективно використовує, може досягти такого самого обороту, як і підприємство з більшим обсягом коштів, але з меншою швидкістю їх обороту)
- по-друге, з оборотністю пов'язана відносна величина витрат, що знижує собівартість одиниці продукції;
- по-третє, прискорення обороту на тій або іншій стадії кругообігу коштів зменшує тривалість обороту на інших стадіях виробничого процесу [13].

Усе це зумовлює необхідність визначення системи показників оборотності оборотних активів та дослідження впливу на діяльність підприємства. Зокрема, варто звернути увагу на те, що до найбільш використовуваних показників належать коефіцієнт оборотності оборотних активів, виробничих запасів,

незавершеного виробництва, готової продукції, дебіторської заборгованості, а також тривалість одного обороту оборотних активів, виробничих запасів, незавершеного виробництва, готової продукції і дебіторської заборгованості [15,с.65].

Методика аналізу ефективності використання оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» полягає в розрахунку показників його оборотності на основі даних фінансової звітності «Баланс», «Звіт про фінансові результати», «Примітки до річної фінансової звітності» за 2013-2017 роки .

У такий спосіб ми виявимо тенденції поліпшення або погіршення використання оборотного капіталу. Проведення даного аналізу є важливим етапом для аналізу діяльності підприємства в цілому, так як інформація, отримана під час даного дослідження є корисною для акціонерів, можливих інвесторів, потенційних покупців, постачальників тощо. Розрахунок показників оборотності оборотних активів підприємства наведено у таблиці 3.8.

Таблиця 3.8

**Показники оборотності та ефективності використання оборотних активів
ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» за 2013-2017 роки**

Показник	2013 р.	2016 р.	2017 р.	Абсолютне відхилення	
				2017/2013	2017/2016
Коефіцієнт оборотності ОА	1,99	2,073	1,21	-0,78	-0,86
Коефіцієнт завантаження ОА	0,5	0,8	0,83	0,33	0,03
Коефіцієнт прибутковості ОА	0,25	0,49	0,09	-0,16	-0,4
Тривалість 1 обороту	180	174	297	117	123
Рентабельність оборотних активів	19,49	26,12	9,75	-9,74	-16,37

Джерело: складено автором за даними ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП»

Аналізуючи дані табл. 3.8, можемо констатувати, що коефіцієнт оборотності оборотних активів за 2013-2017 роки набув максимального значення у 2016 році і становив 2,073, що на 0,78 більше за значення у 2013 році, але, як бачимо, у 2017 році цей показник набув мінімального значення 1,21, що є негативною тенденцією

для діяльності підприємства і свідчить про зменшення швидкості обертання оборотних активів.

З метою прискорення обертання оборотного капіталу на підприємстві, яке займається виробництвом шпалер необхідно більш ефективно використовувати вторинні ресурси, формувати систему мотивації для раціонального використання матеріальних ресурсів.

Щодо коефіцієнта завантаження оборотних активів можемо зазначити, що у 2013 році цей показник сягнув мінімального значення і становив 0,5, максимального – 0,83 у 2017 році. У 2016 році цей показник зріс на 0,3 порівняно з 2013 роком, що свідчить про погіршення стану оборотних активів підприємства.

Слід зазначити, що коефіцієнт прибутковості має максимальне значення у 2016 році і становить 0,49, але в 2017 році зменшується на 0,4 і становить 0,09 і сягає свого мінімального значення за досліджуваний період. Дана динаміка цього показника є негативною тенденцією для підприємства.

Щодо показника тривалості одного обороту оборотних активів можемо констатувати, що найбільшого значення цей показник сягнув у 2017 році і дорівнює 297, але в 2013 і в 2016 його значення дорівнювали 180 і 174 відповідно. За досліджуваний період тривалість одного обороту оборотних активів зростає на 117 днів, тобто прослідковується значне збільшення цього показника, що свідчить про погіршення використання оборотних активів. Це в свою чергу свідчить про те, що підприємству необхідно більше часу для отримання доходу з вкладених коштів в оборотні активи.

Щодо рентабельності оборотних активів можемо зазначити, що найбільшого значення цей показник сягнув у 2016 році і дорівнював 26,12% , що на 6,63% більше за значення даного показника у 2013 році , але в 2017 році цей показник набув мінімального свого значення і становив 9,75%, що свідчить про зменшення ефективності використання оборотного капіталу на підприємстві.

У цілому показники ефективності використання оборотного капіталу підприємства є помірними, що спричиняє необхідність керівництва прийняття певних управлінських рішень з метою покращення ситуації.

Наступним кроком ми пропонуємо більш детально визначити показники оборотності складових оборотного капіталу. Дані наведено у таблиці 3.9.

Таблиця 3.9

**Показники оборотності складових оборотного капіталу ПрАТ
«Слов'янські шпалери – КФТП» за 2013-2017 роки**

Показник	2013 р.	2016 р.	2017 р.	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
				2017/2013	2017/2016	2017/2013	2017/2016
Оборотність запасів, обороти	5,4	3,71	3,5	-1,9	-0,21	-35,2	-5,6
Тривалість одного обороту запасів, дні	67	97	103	36	6	53,7	6,2
Оборотність дебіторської заборгованості, обороти	3,72	2,49	2,26	-1,46	-0,23	-39,2	-9,23
Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості, дні	97	144	159	62	15	63,9	10,4

Джерело: складено автором за даними ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП»

За даними табл. 3.9 можемо зробити висновок про зниження ефективності управління запасами та дебіторською заборгованістю на підприємстві. Про це свідчить зменшення оборотів запасів. Оборотноість запасів за досліджуваний період зменшилась на 35,2%. У 2013 році запаси здійснили максимальне значення оборотів, що становить 5,4 обороти, але у 2017 році цей показник зменшився до 3,5 оборотів.

Зросла тривалість обороту запасів з 67 днів у 2013 році до 103 днів у 2017 році, тобто термін перебування запасів на складах зріс на 36 днів. Причиною такої тенденції є зниження обсягу збуту продукції, що спричиняє формуванню залишків запасів на складах підприємства. Зростання даного показника за досліджуваний період є негативною тенденцією, що свідчить про те, що більше коштів підприємства відволікається на формування запасів. Щодо показника

оборотності запасів, за даними таблиці, можемо констатувати його тенденцію до зниження, що є негативним показником ефективності управління запасами.

Оборотність запасів за досліджуваний період зменшилась на 35,2%. У 2013 році запаси здійснили максимальне значення оборотів, що становить 5,4 обороти, але у 2017 році цей показник зменшився до 3,5 оборотів.

Процес виробництва на підприємстві є безперебійним, але обсяг запасів є значним, що в свою чергу призводить до зростання витрат, що призводить до отримання меншого прибутку.

Щодо показника оборотності дебіторської заборгованості, можемо констатувати його зменшення за досліджуваний період. У 2017 році цей показник набув свого мінімального значення і становив 2,26 обороти за рік, що на 1,46 оборотів менше за значення 2013 року. Тобто спостерігаємо зниження кількості разів погашення дебіторами своїх зобов'язань перед підприємством.

Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості за досліджуваний період має також тенденцію до зростання. У 2017 році даний показник набув свого максимального значення і становив 159 днів, що на 62 дні більше за значення у 2013 році.

Це в свою чергу свідчить про зниження платіжної дисципліни покупців, тому потрібно переглянути політику управління дебіторською заборгованістю. Підприємство співпрацює з новими клієнтами тільки на умовах 100% передоплати, але, на нашу думку, необхідно переводити клієнтів, які не вчасно платять за надані послуги, на такі ж самі умови.

Підсумовуючи вище сказане, ми можемо зробити висновок, що підприємству слід вжити заходів покращення управління запасами і дебіторською заборгованістю.

Слід зазначити, що ефективне використання оборотних активів полягає не тільки в прискоренні їх оборотності, а також у зниженні витрат підприємства на виробництво та реалізацію продукції, внаслідок ефективного використання та розпоряджання власними ресурсами з метою їх економії.

Тому ми пропонуємо визначити показники ефективності використання матеріальних ресурсів за 2013-2017 роки та дослідити їх динаміку. Дані про основні показники ефективності використання матеріальних ресурсів ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» наведено у таблиці 3.10.

Таблиця 3.10

**Динаміка показників ефективності використання матеріальних ресурсів
ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» за 2013-2017 роки**

Показник	2013 р.	2016 р.	2017 р.	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
				2017/ 2013	2017/ 2016	2017/ 2013	2017/ 2016
Матеріаломісткість	1,2	0,9	1,05	-0,15	0,15	-0,125	16,6
Матеріаловіддача	0,83	1,1	0,94	0,11	-0,16	13,3	-14,5

Джерело: складено автором за даними ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП»

Проаналізувавши дані табл. 3.10, можемо констатувати, що показник матеріаломісткості набув максимального значення у 2013 році і становить 1,2, мінімального – 0,9 у 2016 році. У 2017 році спостерігається збільшення цього показника на 16,6% порівняно з 2016 роком, що свідчить про зростання витрат матеріалів для виробництва одиниці продукції.

Щодо показника матеріаловіддачі можемо констатувати, що за досліджуваний період спостерігається його позитивна динаміка, що свідчить про збільшення випуску продукції з 1 гривні, вкладеної в матеріальні ресурси. Максимального значення даний показник набув у 2016 році і становив 1,1.

У 2017 спостерігаємо зменшення на 14,5% порівняно з попереднім роком, але мінімальне значення було зафіксоване у 2013 році, що становить 0,83.

Таким чином, аналіз даних показників свідчить про те, що на підприємстві знижується ефективність використання матеріалів, особливо порівнюючи 2016-2017 роки, адже, матеріаломісткість продукції зростає, а матеріаловіддача спадає, що є негативним вектором в діяльності підприємства, тому що внаслідок збільшення матеріаломісткості матеріальні витрати зростають, а випуск обсягу

продукції зменшується, що є причиною отримання меншого прибутку для підприємства.

Як ми раніше зазначали, ефективність використання оборотного капіталу має значний вплив на показники ліквідності та платоспроможності підприємства, тому ми пропонуємо провести аналіз даних показників. Інформацію для аналізу показників ліквідності та платоспроможності наведено у таблиці 3.11.

Таблиця 3.11

**Показники ліквідності та платоспроможності
ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» за 2013-2017 роки**

Показник	2013 р.	2016 р.	2017 р.	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
				2017/ 2013	2017/ 2016	2017/ 2013	2017/ 2016
Коефіцієнт загальної ліквідності	41,44	21,55	8	-33,44	-13,55	-80,7	-169,4
Коефіцієнт швидкої ліквідності	25,6	15,9	5,1	-20,5	-10,8	-80,1	-67,9
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	3,42	1,43	0,43	-2,99	-1	-87,4	-69,9
Коефіцієнт платоспроможності	41,4	21,4	7,95	-33,45	-13,45	-80,8	-62,9

Джерело: складено автором за даними ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП»

Аналізуючи дані табл. 3.11, ми спостерігаємо тенденцію до зменшення усіх показників, що в свою чергу є негативним вектором діяльності ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП».

Коефіцієнти проміжної, абсолютної, загальної ліквідності та платоспроможності набувають своїх мінімальних значень у 2017 році за досліджуваний період.

Коефіцієнт загальної ліквідності дає можливість надати загальну оцінку ліквідності активів. В структурі балансу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» оборотні активи перевищують поточні зобов'язання, про що свідчить досить

високе значення даного показника, який за досліджуваний період має тенденцію до зниження. Даний показник у 2017 році зменшився у 5 разів порівняно з 2013 роком і дорівнює 8, але при цьому значення є більшим 1, що дає можливість зробити висновок про ліквідність підприємства.

Щодо коефіцієнту платоспроможності можемо зазначити, що він сягає свого мінімального значення у 2017 році. За даними таблиці можемо зробити висновок, що на кожен гривню поточних зобов'язань припадає 7,95 гривень оборотних активів. Даний показник за досліджуваний період становить більше одиниці, що свідчить про платоспроможність підприємства, але динаміка даного показника має негативну тенденцію. За досліджуваний період даний коефіцієнт зменшився на 80,8%.

Основною причиною зменшення показників ліквідності та платоспроможності підприємства у 2017 році майже у 5 разів порівняно з 2013 роком є збільшення дебіторської заборгованості на 44,4%, значення якої є основним фактором впливу на дані показники.

Все ж таки, незважаючи на негативну динаміку показників ліквідності та платоспроможності, ми можемо констатувати, що ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» є платоспроможним та здатне перетворювати свої оборотні активи в кошти для погашення поточних зобов'язань, отримуючи прибуток.

Показником ефективності використання оборотних активів є їх прибутковість як індикатор здатності підприємства генерувати прибуток для формування власного оборотного капіталу, що є основою раціонального фінансування оборотних активів [58].

Для більше детального визначення, які фактори впливають на показник прибутковості оборотних активів пропонуємо провести факторний аналіз.

Метою даного факторного аналізу є визначення, які саме фактори впливають на формування прибутковості використання оборотних активів. Дані аналізу наведено в додатку К.

Використовуючи показники таблиці ми пропонуємо розрахувати вплив факторів на зміну чистого прибутку ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП». Для факторного аналізу застосуємо модель, що має вигляд $P = \bar{K} \times d_A \times M_K \times R_{\text{чиста}}$ [47].

Визначимо поетапно кількісний вплив чинників на зміну прибутку:

$$\Delta P_{(K)} = \Delta K \times d_{A2016} \times M_{K2016} \times R_{\text{чиста}2016}, \quad (3.1)$$

$$\Delta P_{(d_A)} = \bar{K}_{2017} \times \Delta d_A \times M_{K2016} \times R_{\text{чиста}2016},$$

$$\Delta P_{(M_K)} = \bar{K}_{2017} \times d_{A2017} \times \Delta M_K \times R_{\text{чиста}2016}, \quad (3.2)$$

$$\Delta P_{(R_{\text{чиста}})} = \bar{K}_{2017} \times d_{A2017} \times M_{K2017} \times \Delta R_{\text{чиста}}, \quad (3.3)$$

$$\Delta P = \Delta P_{(K)} + \Delta P_{(d_A)} + \Delta P_{(M_K)} + \Delta P_{(R_{\text{чиста}})}$$

(3.5)

Виконавши розрахунки за вище наведеними формулами, можемо зробити висновок, що зменшення чистого прибутку у 2017 році є наслідком зниження оборотності оборотних активів, яке забезпечило зменшення чистого прибутку на 127934,9 тис. грн. Вплив чинників власного капіталу та мультиплікатору капіталу заслуговує на позитивну оцінку, так як дані чинники забезпечили приріст чистого прибутку на 31909,6 тис. грн. та 2457,2 тис. грн. відповідно.

Отже, за підсумками проведеного факторного аналізу чистого прибутку ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» можемо зробити висновок, що найбільший вплив на зменшення даного показника має значення оборотності оборотних активів.

ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП», як і кожне підприємство, має свої специфічні риси, тому питання удосконалення методів оцінки ефективності формування і використання оборотного капіталу підприємства залишається відкритим і гнучким.

У даному питанні нами було проаналізовано ефективність використання оборотного капіталу підприємства за допомогою різних коефіцієнтів, на основі яких було виявлено неефективну політику підприємства щодо ефективності

використання оборотного капіталу, тому можемо зробити висновок про те, що керівництву бажано прийняти необхідні рішення щодо прискорення оборотності оборотних активів, підвищення рентабельності оборотних активів.

Саме з цією метою у 3 питанні ми запропонуємо варіанти управлінських рішень за результатами аналізу формування і використання оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери –КФТП».

3.3 Розробка варіантів управлінських рішень за результатами аналізу формування і використання оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери –КФТП»

Проведення детального фінансового аналізу формування та використання оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП», визначення чинників внутрішнього і зовнішнього середовища, що перешкоджають його ефективному використанню, є основою для визначення варіантів управлінських рішень за результатами аналізу для вдосконалення напрямків діяльності підприємства щодо його формування і використання. Аналізуючи поточний стан підприємства, можна констатувати про необхідність впровадження управлінських заходів, спрямованих на підвищення ефективності використання оборотного капіталу в ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП».

Найбільш конкурентоспроможними перевагами, які ми пропонуємо впровадити на підприємство є: підвищення відповідальності фінансових менеджерів та аналітиків, які відповідальні за проведення фінансового аналізу формування і використання оборотного капіталу, забезпечення кращої комунікації між підрозділами підприємства, поліпшення серед них інформаційного потоку, скорочення витрат на виробництво та поточні витрати, пов'язані з збереженням запасів, поліпшення відносин з постачальниками та перегляд клієнтської бази покупців з метою недопущення виникнення боргів.

З метою удосконалення формування та використання оборотного капіталу в ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП», ми пропонуємо удосконалити систему

розподілу оборотного капіталу за стадіями кругообігу та сприяти зниженню питомої ваги запасів, готової продукції, грошових коштів, дебіторської заборгованості у його складі. Таким чином, ми можемо висунути пропозицію щодо скорочення закупівель сировини та ліквідації існуючих запасів на складах.

Для мінімізації запасів ми пропонуємо аналітикам, які розраховують норми запасів підприємства, звернути увагу на зменшення їх кількості, адже з проведеного нами дослідження, можемо бачити зростання запасів у динаміці за досліджуваний період: в 2017 вартість запасів склала 378243 тис. грн, що перевищує це значення в 2016 році на 33921 тис. грн., що є наслідком недосконалого нормування їх кількості. З цією метою проведемо аналіз цільового використання матеріальних оборотних активів, порівнюючи фактичні та нормативні значення складових оборотних активів за 2017 рік. Дані даного аналізу наведені у таблиці 3.13.

Таблиця 3.13

Цільове використання матеріальних оборотних активів

ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» за 2017 рік

№	Вид запасів	Фактична наявність на кінець року	Норматив на кінець року	Відхилення	
				Понаднормативний розмір запасу	Незаповнений норматив
1	Виробничі запаси				
1.1	Сировина і матеріали	192271	185462	6809	-
1.2	Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби	2891	2760	131	
1.3	Паливо	1614	1650	-	36
1.4	Тара і тарні матеріали	37	40	-	3
1.5	Будівельні матеріали	2723	2685	38	-

продовження табл.3.13

1.6	Запасні частини	20222	20200	22	-
Разом за пунктом 1		220951	213897	7093	39
2	Незавершене виробництво	7634	6945	689	-
3	Готова продукція	149658	139133	10525	-
Разом запасів		378243	359975	18268	39

Джерело: сформовано автором на підставі даних форми 1 «Баланс» та даних досліджуваного підприємства.

Аналізуючи дані, наведені в табл. 3.13, можемо констатувати, що підприємство має понаднормовану величину запасів у розмірі 18268 тис. грн. До того ж на підприємстві має місце незаповнений норматив у розмірі 39 тис. грн.

Визначимо тривалість одного обороту і рентабельність оборотних активів ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» у 2017 році з урахуванням нормативних значень.

$$T_{об} OA_{норм} = \frac{T \times OA_{норм}}{ЧД}, \quad (1)$$

де $T_{об} OA_{норм}$ - тривалість обороту оборотних активів відповідно до нормативу,

T - період,

OA - оборотні активи за нормативом,

$ЧД$ - чистий дохід.

Підставивши у формулу 1 значення за нормативом, визначимо тривалість одного обороту оборотних активів.

$$T_{об} OA_{норм} = \frac{360 \times 359975}{1258436} = 103 \text{ дні.}$$

Наступним етапом аналізу ми розрахуємо значення рентабельності оборотних активів з урахуванням нормативу.

$$R_{OA_{норм}} = \frac{ЧП}{OA_{норм}} \times 100\%, \quad (2)$$

де $R_{OA_{норм}}$ - рентабельність оборотних активів за нормативом,

$ЧП$ - чистий прибуток,

$OA_{норм}$ - оборотні активи за нормативом.

Підставивши у формулу 2 значення за нормативом, визначимо рентабельність оборотних активів.

$$R_{OA_{норм}} = \frac{101840}{359975} \times 100\% \approx 28,3\%$$

Проведені дослідження свідчать, що зменшення запасів на 18268 тис. грн. прискорить оборотність оборотних активів до 103 днів і підвищить рентабельність оборотних активів до 28,3%, що у 2,5 рази більше за фактичні значення у 2017 році : рентабельність оборотних активів у 2017 році становила 9,75%, тривалість одного обороту оборотних активів – 297 дні.

Застосування методики проведеного аналізу на підприємстві дасть змогу підвищити ефективність використання оборотного капіталу та ефективності діяльності підприємства в цілому.

Визначення оптимального обсягу та структури оборотного капіталу є одним з пріоритетних шляхів удосконалення процесу його формування і використання.

Фінансовий аналіз формування і використання оборотного капіталу є важливим процесом у системі управління підприємством, так як сприяє підвищенню рівня ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства.

У розрізі проведеного аналізу оборотного капіталу ми виконали детальний аналіз дебіторської заборгованості, яка є одним з найважливішим фактором впливу на рівень ліквідності та платоспроможності підприємства, і виявили, що даний показник має тенденцію до зростання, її значення у питомій вазі оборотного капіталу у 2017 році становить 47,4%, що складає майже половину всього оборотного капіталу.

Дана ситуація свідчить про неефективне управління дебіторською заборгованістю підприємства. Проведений якісний аналіз дебіторської заборгованості показав, що підприємство має високі ризики виникнення сумнівної та безнадійної заборгованості. З метою її недопущення ми пропонуємо вжити заходи щодо управління дебіторською заборгованістю, а саме запровадження 100% передоплати для усіх без виключень клієнтів.

На стадії реалізації оборотного капіталу ми пропонуємо для керівництва ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» розширювати ринки збуту своєї продукції, налагоджувати нові партнерські зв'язки з країнами Близького Сходу, наприклад, Монголією, Ліваном.

Запропоновані заходи зараз є необхідними для підприємства у зв'язку з геополітичною ситуацією в країні, що стала причиною втрати основного ринку збуту та торгового партнера Росії. Саме дана ситуація є основною причиною збільшення кількості запасів на складах підприємства, що в свою чергу призвело до нерациональної структури оборотного капіталу підприємства.

На нашу думку, було б корисно для керівництва та фінансових менеджерів цього підприємства знайти шляхи для зменшення енергетичної залежності від зовнішніх ресурсів, провести низку заходів, які б позитивно впливали на зниження вартості виробництва.

На стадії процесу виробництва ми пропонуємо застосовувати безвідходні та маловідходні технології виробництва. Питання економного витрачання сировини, енергії є актуальними для сьогодення.

У ХХІ столітті предметом світової енергетичної кризи є питання озеленення виробничого процесу, які мають вирішальне значення для сучасного суспільства та бізнес сектору.

Ефективне виконання заходів з управління енергією, пошук нових напрямів, спрямованих на зменшення негативного впливу на навколишнє середовище, є ключовими завданнями та викликами для сучасних виробничих підприємств. Враховуючи сучасні міжнародні тенденції виробництва та етику ведення бізнесу, вітчизняні підприємства повинні звернути особливу увагу на це питання.

У 2017 Кабінет Міністрів України затвердив національну стратегію управління відходами до 2030 року, розроблений Міністерством екології та природних ресурсів України. Вона спрямована на розв'язання проблеми забруднення та зниження економічної залежності від природних ресурсів [3].

У 2017 році ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» розширило сферу своєї діяльності з відкриттям дільниці з деревообробки на базі підприємства, що стало причиною внесення змін до організаційної структури підприємства.

Зважаючи на позитивний вектор збереження своїх природних ресурсів, останнім часом урядом України активно відбуваються стимулювання щодо

обробки деревини в країні, що визначає готовність підприємства розширювати свою діяльність в цьому напрямку.

Очікуваним результатом запропонованих заходів є оптимізація структури оборотного капіталу, отримання більшого прибутку для підприємства, зростання рентабельності оборотних активів. Це можливо досягнути зі скороченням витрат і збільшенням величини чистого доходу. У свою чергу збільшення чистого прибутку та зменшення частки дебіторської заборгованості, запасів, незавершеного виробництва у складі оборотного капіталу вплине на зростання показника рентабельності оборотних активів, що є позитивним вектором аналізу діяльності підприємства в цілому.

Висновок до розділу 3

У третьому розділі – «Методика аналізу формування і використання оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» проведено аналіз

динаміки та структури оборотного капіталу підприємства, оцінено ефективність використання оборотного капіталу, розроблено варіанти управлінських рішень за результатами проведеного аналізу.

Даний аналіз показав, що оборотні активи підприємства протягом досліджуваного періоду зростають. У 2017 році вони набувають максимального значення – 1044191 тис. грн, що на 9,5% більше за значення у 2016 році.

Проведено аналіз питомої ваги оборотного капіталу у складі активів ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» і визначено, що оборотний капітал займає основну частку в активах підприємства, але його питома вага у динаміці зменшується. У 2017 році констатуємо мінімальне значення питомої ваги оборотного капіталу, що становить 69,4%, що на 5,2% за значення у 2013 році.

Основною причиною зменшення питомої ваги оборотного капіталу а активах в цілому є розширення сфери діяльності підприємства у 2017 році з відкриттям ділянки з деревообробки, яку було збудовано за власний рахунок підприємства, і на яку було закуплено обладнання, що стало причиною збільшення основних засобів, і в загальному необоротних активів підприємства.

У даному питанні проведено аналіз оборотних активів по структурі та в динаміці. Можемо визначити, що основна частка в оборотних активах ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» належить запасам, готовій продукції та дебіторській заборгованості, які мають тенденцію до зростання протягом досліджуваного періоду.

Проаналізовано динаміку основних статей виробничих запасів. Проведено аналіз обсягу, структури та якості дебіторської заборгованості. У динаміці значення статей дебіторської заборгованості зростають.

За строками погашення дебіторської заборгованості за 2017 рік спостерігаємо, що найбільше значення становить у розрізі від 12 до 18 місяців, що свідчить про необхідність перегляду умов надання послуг.

Якісний аналіз дебіторської заборгованості показав негативну тенденцію щодо її управління.

Проведено аналіз структури джерел формування оборотного капіталу в динаміці за 2013-2017 роки. Можемо констатувати, що підприємство забезпечене власним оборотним капіталом, який має динаміку до збільшення.

Значення позикового капіталу сягає свого максимального значення у 2017 році, що пов'язано з отриманням підприємством кредиту.

У другому питанні третього розділу було оцінено ефективність використання оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» за показниками оборотності в цілому та за його складовими та ефективності його використання. Можемо зазначити, що показники ефективності використання оборотного капіталу є помірними. Наведено аналіз показників ліквідності та платоспроможності, що свідчить про негативну динаміку даних показників.

Виконаний факторний аналіз коефіцієнта оборотності оборотних активів показав, що найбільший вплив на зменшення даного показника має зміна оборотних активів.

У третьому питанні даного розділу запропоновано рекомендації підприємству з метою покращення ефективності використання оборотного капіталу.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У наш час проблеми раціонального формування і використання оборотного капіталу набувають більшої актуальності. Це пов'язано з важливістю участі

оборотного капіталу в забезпеченні ефективної господарської діяльності суб'єкта господарювання, що свідчить про актуальність обраної теми даної роботи.

У дипломній роботі здійснено теоретичні узагальнення і наведено варіанти вирішення проблемних питань щодо формування і використання оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП».

Загальні науково-теоретичні та практичні висновки полягають у наступному:

1. Системне дослідження поняття оборотного капіталу підтвердило відсутність в економічній літературі єдиної думки стосовно його визначення. Аналіз наукових підходів різних вчених-економістів щодо з'ясування сутності оборотного капіталу дав змогу розкрити економічну природу та визначити відмінності між поняттями «оборотний капітал» та «оборотні активи» підприємства.

2. У результаті дослідження теоретичних аспектів оборотного капіталу надано своє визначення оборотного капіталу.

3. Визначено джерела формування та поповнення оборотного капіталу підприємства. Звичайний процес діяльності підприємств не може бути забезпечений за рахунок тільки власного оборотного капіталу, тому він у значній мірі забезпечується позиковими і залученими ресурсами.

4. Визначено методичні підходи до оцінки ефективності використання оборотного капіталу.

5. Наведено загальну характеристику фінансово-економічної діяльності ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП».

На підставі проведеного нами дослідження ми можемо зробити наступні висновки про фінансовий стан підприємства:

- у 2017 знизився рівень показників рентабельності: рентабельність діяльності зменшилася на 35,6% в порівнянні з 2013 роком, рентабельність продукції зменшилась на 43,1% у порівнянні з 2013 роком;

- чистий прибуток у період 2013-2017 років зменшився на 42,5%, мінімальне значення зафіксовано в 2017 році – 101840 тис. грн.

6. Визначено роль фінансового аналізу в системі управління формування і використання оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП». Фінансовий аналіз на підприємстві проводить департамент аналізу та контролю якості діяльності підприємства, який займається розробкою етапів аналізу формування і використання оборотного капіталу, якому належить провідна роль у системі управління підприємством в цілому.

7. Визначено склад інформаційного забезпечення фінансового аналізу формування і використання оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП», основою для проведення якого є дані фінансової звітності підприємства.

8. Основною метою проведення аналізу формування і використання оборотного капіталу є пошук внутрішніх резервів оптимізації процесів формування і використання оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП». Відповідно до методики проведення аналізу найважливішим є аналіз динаміки та структури оборотного капіталу.

Проведено аналіз динаміки та структури оборотного капіталу ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП», за даними якого визначено, що в динаміці за 2013-2017 роки величина оборотного капіталу підприємства зростає на 27,4%, але в структурі активів підприємства спостерігається його зменшення і збільшення частки необоротних активів, що пов'язано з розширенням сфери діяльності підприємства у 2017 році. Встановлено, що в структурі оборотного капіталу найбільшу частку займає дебіторська заборгованість та запаси – 47,1% та 36,2% відповідно за даними 2017 року.

9. Проведені результати ефективності використання оборотного капіталу свідчать про залежність між тривалістю обороту оборотного капіталу та показниками фінансових результатів діяльності підприємства, а саме чистим прибутком. Проведений факторний аналіз дає можливість стверджувати, що найбільший вплив на значення рентабельності оборотних активів має коефіцієнт оборотності оборотних активів.

10. Наведено рекомендації щодо скорочення залишків і за можливості ліквідація запасів на складах підприємства, приділення більшої уваги щодо

нормування запасів, перегляду кредитної політики у розрізі дебіторської заборгованості. Запропоновано перехід на систему 100% передоплати усіх без винятку клієнтів з метою недопущення можливості формування сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості, що, як висновок, призводить до зниження рівня ліквідності та платоспроможності підприємства.

Надані рекомендації можуть бути впроваджені в практичне застосування на підприємстві.

Таким чином, завдання вирішені в повному обсязі, мета роботи досягнута.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс]: закон України від 16.07.99 № 996-XIV. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. – Законодавство України
2. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс]: від 07.02.2013 № 73. – Режим доступу: <https://zakon.help/law/73/>
3. Про схвалення Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8.11.2017 року №820-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/820-2017-%D1%80>
4. Типовий порядок визначення норм запасів товарно-матеріальних цінностей. Розроблено Міністерством економіки України та міністерством фінансів України. – 1993. – № 463 (170).
5. А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк та ін.; Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. — 7-ме вид., без змін. — К.: КНЕУ, 2008. — 552 с.
6. Августова, О. О. Відображення дебіторської заборгованості в обліковій політиці торговельних підприємств [Текст] / О. О. Августова, О. Ю. Закревська // Економіка, фінанси, право. – Київ : " Ессе", 2017. – № 8. – С. 15-17.
7. Алексеев І. В. Поняття «оборотних активів» підприємства як економічної категорії / І. В. Алексеев, О. І. Нич // Економічний простір. – 2010. – № 42. – С. 133–137.
8. Алексеев І. В. Поняття «оборотних активів» підприємства як економічної категорії / І. В. Алексеев, О. І. Нич // Економічний простір. – 2013. – № 42. – С.133–137.
9. Андрушко Н. І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / І. Б. Хома, Н. І. Андрушко, К. М. Слюсарчик// НУ «Львівська політехніка». – Л., 2010. – 344 с.

10. Атаманчук, Ю.М. Особливості формування кредитної політики підприємства по відношенню до покупців [Текст] / Ю. М. Атаманчук // Інвестиції: практика та досвід. – Київ, 2015. – № 6. – С. 54-59.
11. Бассова, О. О. Управління оборотним капіталом торговельних підприємств [Текст] / О. О. Бассова // Інвестиції: практика та досвід. – Київ, 2018. – № 11. – С. 49-54.
12. Безбородова, Т. В. Управління оборотними коштами підприємств [Текст] / Т. В. Безбородова, Т. В. Даншина // Інвестиції: практика та досвід. – Київ, 2017. – № 1. – С. 59-62.
13. Бетехтіна Л. О. Економічна сутність оборотного капіталу підприємства / Л. О. Бетехтіна // Бізнес-навігатор. – 2009. – № 1 (16). – С.74–77.
14. Бетехтіна Л. О. Економічна сутність оборотного капіталу підприємства / Л. О. Бетехтіна // Бізнес-навігатор. – 2014. – № 1 (16). – С.74–77.
15. Богатирьов, І. І. Домінанти управління грошовими потоками ТНК [Текст] / І. І. Богатирьов // Формування ринкових відносин в Україні. – Київ, 2014. – № 10 (161). – С. 24-26.
16. Богданова О.В. Економічна суть, класифікація та джерела формування оборотних активів / О.В. Богданова // Наукові праці Кіровоградського 95 національного технічного університету: зб. наук. праць. – Сер.: Економічні науки. – 2013. – Вип. 24. – С. 212-216.
17. Бондаренко, Н. В. Оцінка основних завдань управління активами та пасивами підприємства в сучасних умовах [Текст] / Н. В. Бондаренко, Р. А. Чемчикаленко, Д. О. Сіренко // Економіка, фінанси, право. – Київ : "Ессе", 2018. – № 7. – С. 8-10.
18. Борги : тема номера [Текст] // Податки та бухгалтерський облік. – Харків, 2018. – № 44. – С. 3-27.
19. Брус, С. І. Зменшення обсягів проблемних кредитів в Україні в умовах обмеженого інструментарію [Текст] / С. І. Брус, Є. О. Бублик // Фінанси України. – Київ, 2017. – № 7. – С. 76-90.

20. Бутинець Ф. Ф Економіч аналіз. Практикум: навч. посібник для студентів вузів. / Ф. Ф Бутинець, О. В Олійник. – Житомир: ЖІТІ, 2011. — 416 с.
21. Великий, Ю. М. Оцінка стану управління дебіторською та кредиторською заборгованостями на вітчизняних підприємствах [Текст] / Ю. М. Великий, Р. А. Чемчикаленко, К. О. Хохолко // Економіка, фінанси, право. – Київ : " Ессе", 2018. – № 6. – С. 46-48.
22. Власюк Н. І. Еволюція поняття оборотного капіталу підприємства / Н. І. Власюк // Фінансове забезпечення сталого економічного зростання в умовах євроінтеграційних процесів – Львів: ЛКА, 2015. – С. 61.
23. Гаценко О.П. Оборотні активи підприємства: проблеми теорії обліку / О.П. Гаценко // Вісник Житомирського державного технологічного університету : зб. наук. праць. – Сер.: Економічні науки. – 2013. – № 1. – С. 42-47.
24. Гинзбург А.И. Экономический анализ / А.И. Гинзбург. – 2-е издание. – С.-Пб: Питер, 2008. – 208 с.
25. Гринчуцький В.І. Економіка підприємства : навчальний посібник / Гринчуцький В.І. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 304 с.
26. Гринюк І.М. Стратегії управління оборотним капіталом та джерелами його фінансування (на прикладі нафтогазових підприємств України) [Текст] / І.М. Гринюк // Економіка України. – Київ : Преса України, 2017. - №8. – С. 47-59.
27. Гриньова В. М. Фінанси підприємств : навч. посіб. / Гриньова В. М., Коюда В. О. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Знання-Прес, 2014. – 424 с.
28. Губа, Є. Експрес-аналіз фінзвітності. Чи є динаміка зростання? [Текст] / Є. Губа // Справочник економіста. – Київ, 2018. – №4. – С. 26-36.
29. Дайнеко О.В. Оптимізація структури джерел формування оборотного капіталу підприємства / О.В. Дайнеко, К.М. Юрченко// Інноваційна економіка. – 2012. – № 3(29). – С. 257-260.
30. Деркач, Т. А. Методичні підходи щодо оцінки ефективності використання оборотних засобів суб'єктів господарювання АПК: теоретичний аспект

- [Текст] / Т. А. Деркач, О. В. Деркач // Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. – Київ : КІБіТ, 2017. – № 1. – С. 17-22.
- 31.** Дорохіна, Ю. Безготівкові гроші як предмет злочинів проти власності [Текст] / Ю. Дорохіна, О. Дудоров // Підприємництво, господарство і право. – Київ, 2014. – № 5 (221). – С. 78-82.
- 32.** Журавльова Ю. Ю. Сутність платоспроможності підприємства / Ю. Ю. Журавльова // Фінанси України. — 2016. — №1. — С. 116–120
- 33.** Захаренков, А. Управление рабочим капиталом в торговле [Текст] / А. Захаренков // Справочник економіста. - Київ, 2014. - № 4 (124). - С. 31-43.
- 34.** Заярна, Н. М. Роль оборотних коштів у контексті забезпечення стійкості фінансового стану підприємства [Текст] / н. М. Заярна, д. Д. Величко // Підприємництво і торгівля. – Львів : Львівського ТЕУ, 2017. – № 21. – С. 86-91.
- 35.** Казачков І.О., Даньченко О.Е. Напрямки удосконалення процесу управління оборотними коштами підприємства.
- 36.** Коваленко О.В. Підвищення ефективності формування і використання оборотного капіталу підприємства / О.В. Коваленко, Ю.С. Отечко // Гроші, фінанси і кредит. – 2016. – Вип. 1. – С. 133–139.
- 37.** Коваленко, О. В. Теоретичні аспекти процесу управління оборотними активами будівельних підприємств [Текст] / О. В. Коваленко // Держава та регіони, серія: Економіка та підприємництво. – Запоріжжя, 2015. – № 2. – С. 43-48.
- 38.** Ковальов В. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб./ В. В. Ковальов. – М. : Фінанси і статистика, 2012. – 485 с.
- 39.** Козка, О. Санкції за порушення правил готівкового обігу [Текст] / О. Козка // Справочник економіста \ Довідник економіста. – Київ, 2018. – № 9. – С. 72-77.
- 40.** Колумбет, О. Л. Оборотні матеріальні активи як об'єкт наукового дослідження: бібліометричний аналіз [Текст] / О. Л. Колумбет // Формування ринкових відносин в Україні. – Київ, 2015. – № 6. – С. 32-39.

41. Костюнік, О. В. Управління оборотним капіталом телекомунікаційних підприємств [Текст] / О. В. Костюнік // Інвестиції: практика та досвід. – Київ, 2014. – № 22. – С. 30-34.
42. Кошельок, Г. В. Теоретичні основи оптимізації структури оборотних коштів підприємства [Текст] / Г. В. Кошельок, В. В. Коваль, Д. О. Белік // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – Київ, 2015. – №1. – С. 50-57.
43. Кравченко О.С. Оборотні активи: сутність, особливості формування та місце в фінансово-економічному механізмі управління підприємством / О.С. Кравченко, Г.М. Іванова // Вісник Хмельницького національного університету – 2014. – №5, Т. 2 – С. 29-32.
44. Ламанов С.В. Система завдань управління оборотним капіталом підприємства / С.В. Ламанов // Управління розвитком. – 2015. – №1 (98). – С. 155–158.
45. Лелюк О.О. Оцінка розміру та структури капіталу аграрних підприємств / О. О. Лелюк // Економіка АПК. – 2008. – №1. – с. 101-106
46. Максименко, І. Я. Облікове відображення витрат періоду як передумова ефективного управління підприємством [Текст] / І. Я. Максименко, А. О. Юношева // Економіка та держава. – Київ, 2018. – №8. – С. 57-59.
47. Мних Є.В. Фінансовий аналіз : підручник / Є.В. Мних, Н.С. Барабаш. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 536 с.
48. Момотюк, Л. Є. Фінансова звітність у забезпеченні статистичного аналізу діяльності підприємств [Текст] / Л. Є. Момотюк // Інвестиції: практика та досвід. – Київ, 2015. – № 21. – С. 35-38.
49. Морозюк Д. І. Сучасні методи управління оборотним капіталом підприємств та оцінка їх ефективності / Д. І. Морозюк // Економічна наука. – 2015. – № 1(17). – С. 114–119.
50. Морозюк Д.І. Сучасні методи управління оборотним капіталом підприємств та оцінка їх ефективності / Д.І. Морозюк // Інвестиції: практика та досвід. – 2015. – № 1. – С. 114–119.

51. Морозюк, Д.І. Сучасні методи управління оборотним капіталом підприємств та оцінка їх ефективності [Текст] / Д. І. Морозюк // Інвестиції: практика та досвід. – Київ, 2015. – № 1. – С. 114-119.
52. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств: підручник / О.О. Непочатенко, Н.Ю. Мельничук. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 504 с.
53. Нестеренко С.С. Оборотні кошти в умовах формування ринкової економіки / Нестеренко С.С. // Науковий вісник Академії муніципального управління. – 2009. – Вип. 7. – С. 49.
54. Нечаєва І.А. Удосконалення методики аналізу системи управління відтворюванням оборотного капіталу підприємства / І.А. Нечаєва, Є.В. Горлов // Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво. – 2014. – № 6. – С. 61–66.
55. Олександренко І. В. Методичні підходи до діагностики оборотних активів підприємства / І. В. Олександренко // БізнесІнформ. – 2014. – № 2. – С. 277-283. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/binf_2014_2_50.pdf.
56. Онисько С. М. Фінанси підприємств : підручник / С. М. Онисько, П. М. Марич. – Вид. 2-ге, виправлене та доповнене. – Львів : —Магнолія Плюс||, 2010. – 156 с.
57. Оріх І. В. Ефективність використання оборотних коштів підприємства / І.В. Оріх, Т.О. Журко, О.Я. Стахов// Фінансове забезпечення сталого економічного зростання в умовах євроінтеграційних процесів – Львів: ЛКА, 2015. – С. 133-135.
58. Островська, О. А. Управління оборотними активами в умовах кризи [Текст] / О. А. Островська, Зієу Нган Ву // Формування ринкових відносин в Україні. – Київ, 2017. – № 10. – С. 50-56.
59. Парасій-Вергуненко, І. М. Статичний і динамічний підходи до аналізу ліквідності та платоспроможності суб'єктів господарювання [Текст] / І. М. Парасій-Вергуненко // Фінанси України. – Київ, 2017. – № 2. – С. 81-95.

60. Пархоменко О.П. Уточнення визначення сутності поняття оборотний капітал / О.П. Пархоменко // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля – 2015. – №1. – С. 51-54.
61. Пельтек Л.В. Методологічні аспекти формування системи управління оборотними активами підприємства / Л.В. Пельтек // Вісник Запорізького національного університету – 2015. - №1(5). – С. 43-49.
62. Поважний О. С. Особливості визначення сутності та складу поняття «оборотні активи» / О. С. Поважний, Н. О. Крамзіна, Ю. В. Кваша // Економічний простір. – 2015. – №12/2. – С. 41–52.
63. Романенко О.А. Фінанси холдингових компаній: монографія / О. А. Романенко. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2009. – 255 с.
64. Рудюк Л. В. Еволюція категорії «оборотний капітал» / Л. В. Рудюк // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія «Економіка» : зб. наук. праць. – 2009. – № 7.
65. Савицька Г.В. Аналіз господарської діяльності підприємства: навч. посібник / Г.В. Савицька. – 3-тє вид. перероб. і доп. – К.: Знання, 2007. – 668 с
66. Севчук, Є. Фінансування оборотних активів підприємств торгівлі України [Текст] / Є. Севчук // Вісник КНТЕУ. – Київ, 2017. – № 3. – С. 94-104.
67. Теницька Н.Б. Система управління оборотним капіталом підприємства / [Н.Б. Теницька, О.М. М'яло, Є.Л. Аніп'ір] // Ефективна економіка. – Дніпропетровськ : ДАЕУ, 2013. – № 10. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http:// www.economy.nayka.com.ua](http://www.economy.nayka.com.ua)
68. Товченик, Н. Оборотні кошти підприємства. Ефективність використання [Текст] / Н. Товченик // Справочник економіста. – Київ, 2017. – № 9. – С. 38-44.
69. Товченик, Н. Оборотні кошти підприємства. Залучення та оподаткування [Текст] / Н. Товченик // Справочник економіста. – Київ, 2017. – № 9. – С. 45-55.

70. Фінансовий аналіз : підручник / Є.В. Мних, Н.С. Барабаш. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 536 с.
71. *Фінансовий менеджмент у схемах і таблицях*. Ф59 [Квач Я.П., Орлов В.М., Орлова О.В., Толкачова Г.В.]; за ред. д.е.н., проф. В.М. Орлова. – Одеса: 2012.
72. Ходжава, К. Я. Стратегічні напрями підвищення ефективності управління оборотним капіталом / К. Я. Ходжава // Управління розвитком. – 2015. – №19(140). – С. 161–163.
73. Чемчикаленко Р.А. Економічна сутність капіталу підприємства як об'єкту управління / Р.А. Чемчикаленко // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. – 2016. – № 2 (2). – С. 41–44. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nbuv.gov.ua>
74. Чубка О.М. Особливості визначення категорії оборотного капіталу підприємства / О.М.Чубка, О.М. Рудницька // Вісник — Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку, Львів: Вид-во НУ ЛП, 2013. – №767 – С. 179-184.
75. Чубка О.М. Фінансові джерела формування оборотного капіталу / О.М.Чубка // Економіка і управління. – Київ: поліграфкомбінат Європейського університету, 2014. – №1. – С. 65-69.
76. Швець, Ю. О. Особливості визначення ефективності стратегічного управління оборотними коштами промислових підприємств [Текст] / Ю. О. Швець // Інвестиції: практика та досвід. – Київ, 2017. – № 21. – С. 21-24.
77. Шило В. П. Фінанси підприємств : теорет.-практ. посіб. / В. П. Шило, С.С. Боровська. – К. : ВД «Професіонал», 2015. – 288 с.
78. Балабанюк Ж. М. Механізм управління організацією: сутність поняття та пропозиції щодо оцінки його ефективності [Електронний ресурс] // Управління економічною діяльністю промислових підприємств в системі сучасних глобалізаційних процесів : І міжнар. наук.-практ. internet-конференція. 2011 р., 15 червня – 15 серпня. - Режим доступу :

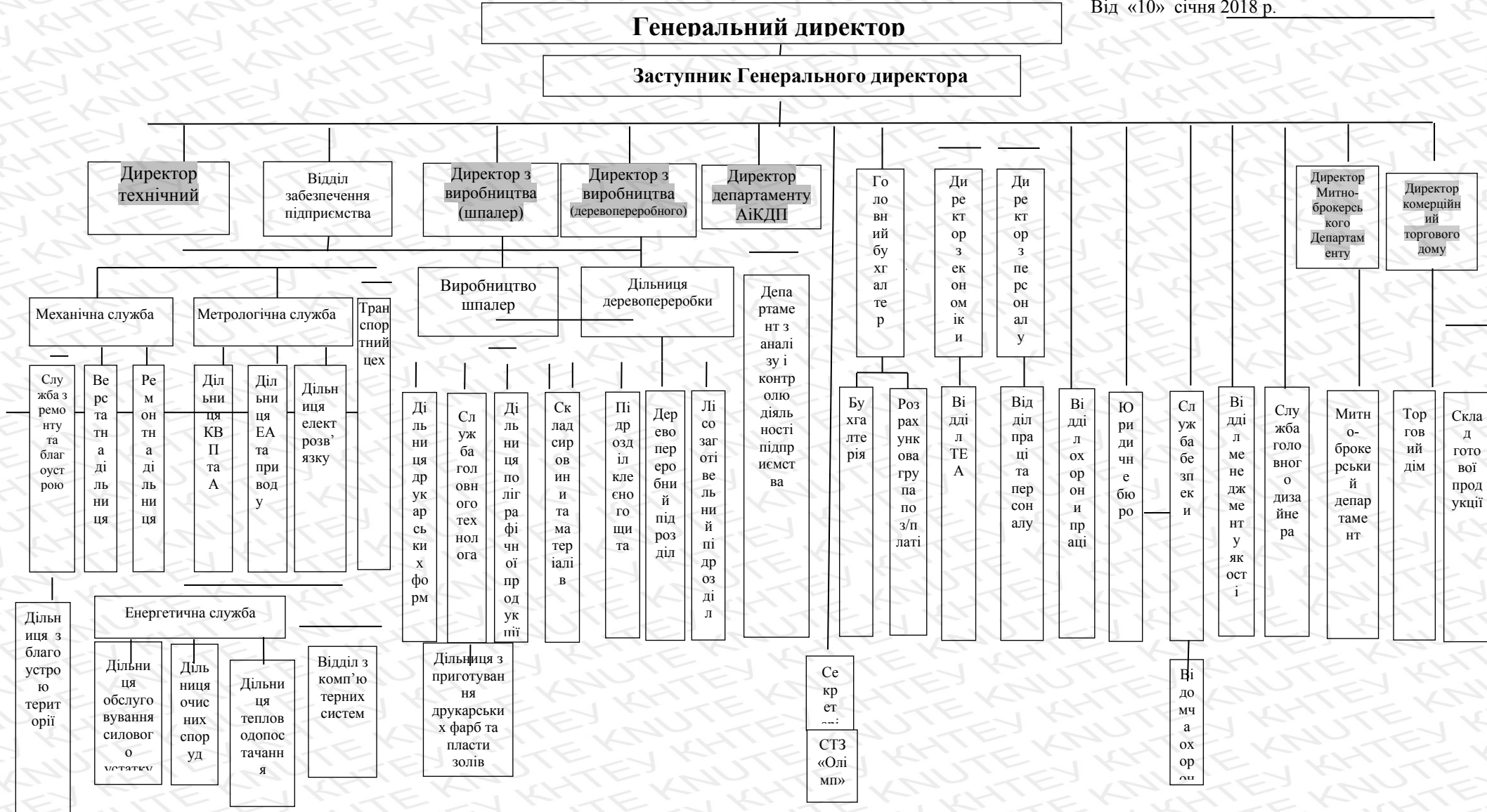
http://mevhnua.at.ua/load/mizhnarodna_naukovo_praktichna_internet_konferencij_a/1_formuvannja_ta_ocinka_efektivnosti_funkcionuvannja_mekhanizmiv_upravlinnja_dijalnistju_pidpriemstv/2-1-0-47

- 79.** Бензерук М. Необхідність управління оборотним капіталом підприємства в сучасних умовах / М. Бензерук // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. – 2016. – № 9. – С. 16–29. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>
- 80.** Григор'єва Т.Ю. Управління оборотними активами підприємства / Т.Ю. Григор'єва. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://intkonf.org/grigorevatyu-upravlinnya-oborotnimi-aktivamipidpriemstva/>
- 81.** Казачков І.О., Даньченко О.Е. Напрямки удосконалення процесу управління оборотними коштами підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_7_136.pdf
- 82.** Офіційний сайт ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.slav-oboipat.ua/>

Додаток А
ЗАТВЕРДЖУЮ:
Генеральний
директор
АТ «Слов'янські шпалери - КФТП»

Організаційна структура АТ «Слов'янські шпалери - КФТП»

Від «10» січня 2018 р.

Додаток Б

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2013**

Форма N 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	1380	1162	0
первісна вартість	1001	3135	3450	0
накопичена амортизація	1002	1755	2288	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	121985	21324	0
Основні засоби:	1010	249531	318288	0
первісна вартість	1011	503180	635685	0
знос	1012	253649	317397	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	2376	2380	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	962	962	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	828	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	14455	0	0
Усього за розділом I	1095	390689	344944	0

II. Оборотні активи				
Запаси	1100	259954	311975	0
Виробничі запаси	1101	116092	207194	0
Незавершене виробництво	1102	171	694	0
Готова продукція	1103	143691	104087	0
Товари	1104	0	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестрашування	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	231192	341860	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	21491	29025	0
з бюджетом	1135	100243	8225	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	2822	3512	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	33084	60706	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	17827	67701	0
Готівка	1166	0	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	237	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	0	0
Усього за розділом II	1195	664028	819492	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	1805	0	0
Баланс	1300	1056522	1164436	0

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	48174	48174	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	881251	1075028	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	929425	1123202	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	11232	14788	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	8751	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	6660	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0

Усього за розділом II	1595	19983	21448	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	21022	0	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	11932	0
за товари, роботи, послуги	1615	66851	1869	0
за розрахунками з бюджетом	1620	1010	809	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	2045	724	0
за розрахунками з оплати праці	1630	3445	2601	0
за одержаними авансами	1635	34	18	0
за розрахунками з учасниками	1640	97	95	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	10349	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	2261	1738	0
Усього за розділом III	1695	107114	19786	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	1056522	1164436	0

Примітки: Примітки до звіту про фінансовий стан наводяться у розділі "Примітки до фінансової звітності", складеної відповідно до МСФЗ"

Керівник

Мурай В.П.

(підпис)

Головний бухгалтер

Кугук І.І.

(підпис)

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2016 р.**

Форма N 1 Код за ДКУД1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	1162	858	0
первісна вартість	1001	3450	3644	0
накопичена амортизація	1002	2288	2786	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	21324	136125	0
Основні засоби:	1010	318288	308843	0
первісна вартість	1011	635685	690613	0
знос	1012	317397	381770	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	2380	2348	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	962	962	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	828	840	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0

Усього за розділом I	1095	344944	449976	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	311975	350643	0
Виробничі запаси	1101	207194	204078	0
Незавершене виробництво	1102	694	958	0
Готова продукція	1103	104087	145607	0
Товари	1104	0	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	341860	379501	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	29025	49878	0
з бюджетом	1135	8225	8102	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	3512	2480	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	60706	75911	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	67701	88369	0
Готівка	1166	0	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	328	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	0	0
Усього за розділом II	1195	819492	952732	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття				
Баланс	1300	1164436	1402708	0

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	48174	48174	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1075028	1255136	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	1123202	1303310	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	14788	14646	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	12932	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	6660	9930	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0

Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	21448	37508	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	0	0	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	11932	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	1869	48156	0
за розрахунками з бюджетом	1620	809	1787	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	724	1157	0
за розрахунками з оплати праці	1630	2601	3344	0
за одержаними авансами	1635	18	538	0
за розрахунками з учасниками	1640	95	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	1738	6908	0
Усього за розділом III	1695	19786	61890	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	1164436	1402708	0

Примітки: Примітки до звіту про фінансовий стан наводяться у розділі "Примітки до фінансової звітності", складеної відповідно до МСФЗ"

Керівник

Мурай В.П.

(підпис)

Головний бухгалтер

Кугук І.І.

(підпис)

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2017 р.**

Форма N 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	858	711	0
первісна вартість	1001	3644	3680	0
накопичена амортизація	1002	2786	2969	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	136125	146470	0
Основні засоби:	1010	308843	371431	0
первісна вартість	1011	690613	823393	0
знос	1012	381770	451962	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	2348	2256	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	962	962	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	840	1691	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	449976	523521	0

II. Оборотні активи				
Запаси	1100	350643	383733	0
Виробничі запаси	1101	204078	223946	0
Незавершене виробництво	1102	958	10129	0
Готова продукція	1103	145607	149658	0
Товари	1104	0	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестрашування	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	379501	491663	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	49878	14798	0
з бюджетом	1135	8102	0	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	2480	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	75911	95820	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	88369	56153	0
Готівка	1166	0	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	328	332	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	0	0
Усього за розділом II	1195	952732	1042499	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	1402708	1566020	0

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
--------------	----------------------	---	--	--

1	2	3	4	5
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	48174	48174	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1255136	1356179	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	1303310	1404353	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	14646	17184	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	12932	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	9930	15768	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	37508	32952	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				

Короткострокові кредити банків	1600	0	0	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	48156	64827	0
за розрахунками з бюджетом	1620	1787	8588	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	1975	0
за розрахунками зі страхування	1625	1157	2153	0
за розрахунками з оплати праці	1630	3344	6010	0
за одержаними авансами	1635	538	2329	0
за розрахунками з учасниками	1640	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	6908	44808	0
Усього за розділом III	1695	61890	128715	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	1402708	1566020	0

Додаток Д

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2013 р.**

I. Фінансові результати

Форма N 2 Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1538245	1787676
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1169249)	(1377563)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	368996	410113
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	39892	10048
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(45593)	(55526)
Витрати на збут	2150	(54256)	(37364)
Інші операційні витрати	2180	(56583)	(45144)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	(0)	(0)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	252456	282127
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	1333	740
Інші доходи	2240	0	0
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0

Фінансові витрати	2250	(7958)	(2194)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(203)	(1322)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:		245628	279351
прибуток	2290		
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	51851	57171
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:		193777	222180
прибуток	2350		
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	193777	222180

III. Елементи операційних витрат

Матеріальні затрати	2500	966775	1120250
Витрати на оплату праці	2505	93403	96839
Відрахування на соціальні заходи	2510	32027	37128
Амортизація	2515	90821	112834
Інші операційні витрати	2520	472070	153017
Разом	2550	1655096	1520068

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Середньорічна кількість простих акцій	2600	6021800	6021800
---------------------------------------	------	---------	---------

Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	6021800	6021800
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	32.179249	36.895945
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	32.179249	36.895945
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Примітки: Примітки до звіту про фінансові результати наводяться у розділі "Примітки до фінансової звітності", складеної відповідно до МСФЗ"

Керівник

Мурай В.П.

(підпис)

Головний бухгалтер

Кугук І.І.

(підпис)

Додаток Е

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2016 р.**

І. Фінансові результати

Форма N 2 Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1191516	1538245

Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(903548)	(1169249)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	287968	368996
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	856395	39892
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(46871)	(45593)
Витрати на збут	2150	(51477)	(54256)
Інші операційні витрати	2180	(824230)	(56583)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	(0)	(0)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	221785	252456
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	576	1333
Інші доходи	2240	321	0

Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(1292)	(7958)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(561)	(203)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	220829	245628
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	40721	51851
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	180108	193777
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	180108	193777

III. Елементи операційних витрат

Матеріальні затрати	2500	989521	996775
Витрати на оплату праці	2505	110453	93403
Відрахування на соціальні заходи	2510	22533	32027
Амортизація	2515	65240	90821
Інші операційні витрати	2520	482964	472070
Разом	2550	1670711	1655096

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Середньорічна кількість простих акцій	2600	6021800	6021800
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	6021800	6021800
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	29.91	36.89
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	29.91	36.89
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Примітки: Примітки до звіту про фінансові результати наводяться у розділі "Примітки до фінансової звітності", складеної відповідно до МСФЗ"

Керівник

Мурай В.П.

(підпис)

Головний бухгалтер

Кугук І.І.

(підпис)

Додаток Ж

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2017 р.**

I. Фінансові результати

Форма N 2 Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1258436	1191516
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1046982)	(903548)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	211454	287968
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0

Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	1065399	856395
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(59143)	(46871)
Витрати на збут	2150	(52969)	(51477)
Інші операційні витрати	2180	(1041447)	(824230)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	(0)	(0)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	123294	221785
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	208	576
Інші доходи	2240	19	321
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(73)	(1292)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(23)	(561)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	123425	220829
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	22382	40721
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0

Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	101043	180108
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	101043	180108

III. Елементи операційних витрат

Матеріальні затрати	2500	993002	989521
Витрати на оплату праці	2505	160927	110453
Відрахування на соціальні заходи	2510	34026	22533
Амортизація	2515	72041	65240
Інші операційні витрати	2520	146751	482964
Разом	2550	1406747	1670711

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Середньорічна кількість простих акцій	2600	6021800	6021800
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	6021800	6021800
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	16.7802	29.91

Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	16.7802	29.91
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Примітки: Примітки до звіту про фінансові результати наводяться у розділі " Примітки до фінансової звітності", складеної відповідно до МСФЗ"

Керівник

Мурай В.П.

(підпис)

Головний бухгалтер

Кугук І.І.

(підпис)

Організаційно-інформаційна модель аналізу оборотного капіталу

1. Меті і завдання аналізу оборотного капіталу	
<p>1.1. Мета</p> <p>1</p> <p>Метою аналізу оборотного капіталу підприємства є пошук шляхів і кількісна оцінка резервів збільшення прибутку і підвищення рентабельності підприємства на основі ефективного управління його оборотними активами.</p>	<p>1.2. Завдання</p> <p>2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Аналіз забезпечення підприємства оборотним капіталом. • Аналіз стану та використання оборотного капіталу. • Аналіз ефективності використання оборотного капіталу. • Аналіз динаміки, складу і структури оборотного капіталу. • Аналіз руху оборотного капіталу. • Оцінка стану оборотного капіталу. • Аналіз інтенсивності використання оборотного капіталу. • Загальний та факторний аналіз оборотного капіталу. • Аналіз рентабельності підприємства.
2. Об'єкти і суб'єкти аналізу оборотного капіталу	
<p>2.1. Об'єкти</p> <ul style="list-style-type: none"> • Управління оборотним капіталом. • Оборотний капітал в цілому та за його складовими. • Чинники, що вплинули на збільшення, зменшення оборотного капіталу. 	<p>2.2. Суб'єкти</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вищі посадові особи • Бухгалтерська та економічна служби • Керівники функціональних та структурних підрозділів • Власники та акціонери. • Зовнішні користувачі інформації.
3. Система економічних показників аналізу оборотного капіталу	
<p>3.1. Абсолютні вартісні показники, джерелом яких є облік</p> <ul style="list-style-type: none"> • Обсяг оборотного капіталу. • Структура оборотного капіталу • Питома вага оборотного капіталу в капіталі підприємства. 	<p>3.2. Відносні показники, які є наслідком аналітичної обробки облікової інформації</p> <ul style="list-style-type: none"> • Відносні показники використання оборотного капіталу • Відносні показники ефективності використання оборотного капіталу

продовження дод. 3

4. Інформаційне забезпечення аналізу оборотного капіталу

4.1. Зовнішня інформація <ul style="list-style-type: none"> • Правова. • Нормативна. • Довідкова. 	4.2. Внутрішня інформація <ul style="list-style-type: none"> • Планова. • Фактографічна
5. Методичні прийоми обробки первинної інформації	
5.1. Економіко-логічні методи <ul style="list-style-type: none"> • Групування. • Порівняння. • Розрахунок відносних показників. • Розрахунок середніх показників. • Деталізація. • Елімінування. 	5.4. Економіко-математичні методи <ul style="list-style-type: none"> • Методи обробки динамічних рядів. • Методи регресійно-кореляційного аналізу. • Методи моделювання.
6. Узагальнення і реалізація результатів аналізу формування і використання оборотного капіталу	
6.1. Узагальнення результатів <ul style="list-style-type: none"> • Систематизація інформації. • Кількісна оцінка потенційного збільшення оборотності оборотних активів. • Оцінка вірогідності прогнозованих фінансових результатів. • Розробка багатоваріантних заходів щодо поліпшення фінансових результатів діяльності підприємства у майбутньому періоді. • Оформлення результатів аналізу і передача їх в управлінські структури для реалізації запропонованих заходів. 	6.2. Реалізація результатів <ul style="list-style-type: none"> • Оцінка заходів поліпшення фінансових результатів і з точки зору найбільшої відповідності фінансовій стратегії підприємства • Вибір оптимального варіанту заходів щодо поліпшення фінансових результатів діяльності підприємства. • Прийняття рішення щодо реалізації обраного варіанту заходів. • Доведення прийнятого рішення до виконавців. • Забезпечення контролю за виконанням прийнятих рішень.

Оцінка впливу чинників на зміну чистого прибутку ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» на основі факторної моделі $P = \bar{K} \times d_A \times M_K \times R_{\text{чиста}}$ [47]

Показник	2016 р.	2017 р.	Абсолютне відхилення	Зміна чистого прибутку внаслідок впливу чинників
Чистий прибуток, тис.грн	180108	101043	-79065	-178423,6
Дохід від реалізації, тис.грн.	1191516	1258436	66920	*
Середні залишки оборотних активів, тис.грн.	886112	997615	111503	*
Середні залишки власного капіталу	1213256	1353831	140575	31909,6
Оборотність оборотних активів	2,073	1,21	-0,863	-127934,9
Мультиплікатор капіталу	0,73	0,74	0,01	2457,2
Чиста рентабельність	0,15	0,08	-0,07	-84855,5

Джерело: складено автором за даними ПрАТ «Слов'янські шпалери – КФТП»